

Agder Sekretariat
Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

Johnny Deisz (leder), Elisabeth Stølen (nestleder), Richard Ivar Buch, Martin Reinertsen,
Randi Eik

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Onsdag 19. september 2018 kl. 13.00 i formannskapssalen.

SAKSLISTE

Presentasjon av ny rådmann

- SAK 07/18 GODKJENNING AV MØTEBOK FRA 20.06.18
- SAK 08/18 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGER FRA REVISOR
- SAK 09/18 BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2019
- SAK 10/18 FORVALTNINGSREVISJON – RÅDMANNENS TILBAKEMELDING
ETTER OPPFØLGING AV RAPPORT SKJULT MOBBING OG DIGITAL
MOBBING I UNGDOMSSKOLEN
- SAK 11/18 NUMMERERT BREV NR. 21 – ELEKTRONISKE REISEREGNINGER

Faste poster:

Nytt fra revisor:

Videre arbeid i kontrollutvalget:

EVENTUELT

REFERATER

Referat 04/18 Kommunerevisjonen Vest, Innkalling til representantskapet 25.09.18

Referat 05/18 Agder Sekretariat, protokoll fra styremøter

Vanse, den 9. september 2018

Johnny Deisz
Leder

Willy Gill
Utvalgssekretær

Kopi er sendt elektronisk til: Ordfører, rådmann og revisor.

Forfall/inhabilitet bes meldt til: Willy Gill, tlf. 90 95 62 46 /e-post willy.gill@asekretariat.no

Varamedlemmer møter bare etter særskilt innkalling.

Eierkommuner:
Audnedal, Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad, Iveland,
Kvinesdal, Lindesnes, Lyngdal, Mandal,
Marnardal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Kjell Ivar Hommen
Mobiltelefon: 97 51 02 98
E-post: kjell.ivar@asekretariat.no

Saksbehandler Willy Gill
Mobiltelefon 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Farsund kommune

Sak 07/18

Møtedato: 19.09.18

Saksbehandler: Willy Gill

SAK 07/18 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA MØTE 20.06.18

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll fra møte 20.06.18

Bakgrunn for saken:

Forslag til møteprotokoll fra 20.06.18 legges med dette frem for godkjenning i kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

1. Møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 20.06.18 godkjennes
2. Leder gis fullmakt til å undertegne møteprotokollen

FARSUND KOMMUNE – KONTROLLUTVALGET
MØTEBOK

Møte nr. 02/18

Dato: 20.06.18 kl. 13.00 – 14.15.

Sted: Rådhuset, formannskapssalen

<u>Tilstede:</u> Johnny Deisz, leder Randi Eik, medlem Richard Ivar Buch, medlem Martin Reinertsen, medlem <u>Forfall:</u> Elisabeth Stølen, nestleder	<u>Andre til stede (hele eller deler av møtet):</u> Kommunerevisjonen Vest v/ Sebastien Miraglia Hille Administrasjonen v/ Anne-Margrethe Johnsen Agder Sekretariat v/ Willy Gill
--	--

SAKSLISTE

Orientering: Kommunikasjon til alvorlig syke v/kommunalsjef Anne Margrethe Johnsen

SAK 04/18 GODKJENNING AV MØTEBOK FRA 23.04.18

SAK 05/18 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON – "Forebygging av rusproblemer blant ungdom i Farsund kommune".

SAK 06/18 KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING FOR 2017

Faste poster:

Nytt fra revisor:

Videre arbeid i kontrollutvalget: Planlegging av neste møte

EVENTUELT

REFERATER

Underskrift

Johnny Deisz

Leder

Kopi av møteboken sendes: ordfører, rådmann, revisor, medlemmene

Orientering: Kommunikasjon til alvorlig syke v/kommunalsjef Anne Margrethe Johnsen
Kommunalsjef definerte alvorlig syk i denne sammenheng som person med behov for flere typer tjenester (sammensatte behov).

Kommunalsjef orienterte om kommunens rutiner for kommunikasjon med og oppfølging av personer med sammensatte behov. Ny ordning med koordinator ble presentert med vekt på oppgavene til koordinator (relasjon til bruker, behovsvurdering, tenke helhetlig, være «los» inn i systemet for bruker/pårørende.

Rutiner i forbindelse med utskrivning av pasienter fra sykehus ble kort omtalt.

Konklusjon:

Kontrollutvalget takket for orienteringen.

SAK 04/18 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA MØTE 23.04.18

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. *Møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 23.04.18 godkjennes*
2. *Leder gis fullmakt til å undertegne møteprotokollen*

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll fra møte 23.04.18

Bakgrunn for saken:

Forslag til møteprotokoll fra 23.04.18 legges med dette frem for godkjenning i kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

1. Møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 23.04.18 godkjennes
2. Leder gis fullmakt til å undertegne møteprotokollen

**SAK 05/18 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON –
"Forebygging av rusproblemer blant ungdom i Farsund kommune".**

Forvaltningsrevisor presenterte forslag til prosjektplan.
Kontrollutvalget kom med innspill til hvordan ungdom kan bli hørt i prosjektet.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet "*Forebygging av rusproblemer blant ungdom i Farsund kommune*" vedtas.

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Vedlegg:

Kommunerevisjonen Vest, forslag til prosjektplan datert 05.06.18

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget bestilte i møte 23.04.2018 gjennomføring av en forvaltningsrevisjon med tema rusforebygging rettet mot ungdom i Farsund kommune. Prosjektet er prioritert i kommunens plan for forvaltningsrevisjon for 2016 – 2019, vedtatt av kommunestyret den 20.10.2016.

Formålet med prosjektet vil være å undersøke i hvilken grad kommunen arbeider for å forebygge misbruk av rusmidler blant ungdom i Farsund.

Problemstilling.

Revisjonen foreslår følgende hovedproblemstilling for prosjektet:

I hvilken grad arbeider kommunen for å forebygge misbruk av rusmidler blant barn og ungdom i Farsund?

I undersøkelsen kan følgende spørsmål være aktuelle:

- *Hvordan kartlegger kommunen rusmisbruk blant barn og ungdom?*
- *Har kommunen utarbeidet og iverksatt tilstrekkelige planverk og tiltak for å forebygge misbruk av rusmidler blant barn og ungdom?*
- *I hvilken grad samordnes forebyggende tiltak fra ulike aktører i Farsund?*
- *Hvordan evalueres kommunens eget arbeid med rusforebygging for barn og ungdom?*

Ressurser og tidsplan.

Prosjektet vil bli gjennomført av forvaltningsrevisor Sébastien M. Hille. Revisjonssjef Irene Loka er oppdragsansvarlig for prosjektet.

Prosjektets omfang anslås gjennomført innenfor et timeforbruk på inntil 360 timer. Avhengig av effektiv mottak av dokumentasjon tas det sikte på å legge frem endelig rapport i januar/februar 2019.

Vurderinger:

Forvaltningsrevisor vil være tilstede for å presentere forslag til prosjektplan.

Det vil være mulig for kontrollutvalget å gjøre justeringer i prosjektplanen i samråd med forvaltningsrevisor.

Forslag til vedtak:

Forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet "*Forebygging av rusproblemer blant ungdom i Farsund kommune*" vedtas.

SAK 06/18 KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING FOR 2017

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. *Forslag til årsmelding for 2017 godkjennes.*
2. *Årsmeldingen oversendes kommunestyret til orientering.*

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Vedlegg:

Forslag til årsmelding for 2017

Bakgrunn for saken:

Det er etablert en praksis med å utarbeide en enkel årsmelding fra kontrollutvalget. Vedlagte forslag er utarbeidet etter samme mal som tidligere årsmeldinger.

Foruten informasjon om kontrollutvalgets oppgaver, er det fokus på gjennomført regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Orienteringer fra administrasjonen er også en viktig del av kontrollutvalgets påse-ansvar og tema for disse orienteringene er medtatt i årsmeldingen.

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret og årsmeldingen er den viktigste rapporteringen gjennom året.

Forslag til vedtak:

1. Forslag til årsmelding for 2017 godkjennes.
2. Årsmeldingen oversendes kommunestyret til orientering.

FASTE POSTER

Nytt fra revisor:

Videre arbeid i kontrollutvalget:

Planlegging av neste møte 19.9

Ny kommunalsjef oppvekst

Tilbakemelding mobberapport, svar fra rådmann videresendes forvaltningsrevisor for kommentar.

Ny rådmann – presentasjon

Budsjett Kontroll og tilsyn 2019

EVENTUELT

REFERATER

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Farsund kommune

Sak 08/18

Møtedato: 19.09.2018

Saksbehandler: Willy Gill

SAK 08/18 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGER FRA REVISOR

Vedlegg:

Uavhengighetserklæringer fra oppdragsansvarlig revisorer Irene Loka og Lene Rugland

Saksopplysninger

Oppdragsansvarlig revisor skal i henhold til revisjonsforskriften § 15 hvert år avgi en skriftlig egenvurdering om sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må vurdere om revisors egenvurdering tilsier at revisor tilfredsstillende de krav til uavhengighet som fremgår i kommuneloven og revisjonsforskriften.

Forslag til vedtak:

Basert på revisors egenvurdering av sin uavhengighet mener kontrollutvalget at det kan konkluderes med at revisor tilfredsstillende kommuneloven og revisjonsforskriftens krav til uavhengighet.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Farsund kommune

Sak 09/18

Møtedato: 19.09.18

Saksbehandler: Willy Gill

SAK 09/18 BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2019

Vedlegg:

1. Kommunerevisjonen Vest, styrebehandlet budsjettforslag for 2019
2. Agder Sekretariat, vedtatt budsjett for 2019

Saksopplysninger:

Kontrollutvalgssekretariatet.

Driftstilskuddet skal dekke den normale aktiviteten i kontrollutvalget, fra saksbehandling til utsending av innkallinger og utskrifter, samt arkivhold med mer. Styret i Agder Sekretariat behandlet budsjettet i møte 06.09.18 og legger i sitt budsjett opp til at driftstilskuddet økes fra kr. 126.000 i 2018 til kr. 130.000 i 2019, en økning på om lag 3,1 %.

For ytterligere informasjon vises til styrets budsjettbehandling som følger vedlagt.

Kommunerevisjonen.

Budsjettet er behandlet av styret. Representantskapet skal vedta budsjettet 25.09.18. Budsjettforslaget innebærer 520 timer til regnskapsrevisjon og 360 timer til forvaltningsrevisjon/selskapskontroll m.m. Farsund kommunes tilskudd til revisjonen foreslås økt fra kr. 963.000 i 2018 til kr. 985.000 i 2019, en økning på 2,3%.

For ytterligere informasjon om budsjettet vises til saksdokumentene til representantskapet 25.09.18.

Kontrollutvalgets utgifter.

Ifølge den nye forskriften skal utgifter til kontrollutvalgets samlede virksomhet være en del av budsjettet for kontroll og tilsyn. Som tidligere er det en egen post i budsjettforslaget til dekning av utvalgets utgifter. Fortsatt er det slik at utgifter til godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste m.m. til utvalgets medlemmer dekkes av en fellespost i kommunen.

Budsjettforslaget.

Det fremlagte budsjettforslag for kontroll og tilsyn bygger på forrige års budsjettramme samt vedtatte budsjett for Agder Sekretariat og styrebehandlet budsjett for Kommunerevisjonen Vest. Representantskapet fatter endelig budsjettvedtak for Kommunerevisjonen Vest.

Tabell: Forslag til budsjett for kontroll og tilsyn 2019

	Budsjettforslag 2019	Vedtatt budsjett 2018	Vedtatt budsjett 2017
Tilskudd til revisjonsdistrikt	Kr. 985.000	Kr. 963.000	Kr. 923.000
Andel av sekretariatstjenester	Kr. 130.000	Kr. 126.000	Kr. 123.000
Kontrollutvalgets utgifter	Kr. 15.000	Kr. 15.000	Kr. 15.000
Totalbudsjett	Kr. 1.130.000	Kr. 1.104.000	Kr. 1.061.000

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget tilrår en budsjetttramme for kontroll og tilsyn for 2019 på **kr. 1.130.000,-** under forutsetning av at representantskapet vedtar styrets budsjettforslag for Kommunerevisjonen Vest.
2. Kontrollutvalgets vedtak skal i henhold til § 18 i Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner følge formannskapetets innstilling til kommunestyret som et eget vedlegg.

UTSKRIFT AV MØTEBOK

Agder Sekretariat - styret

Møtedato: 6. september 2018

SAK 06/18 BUDSJETT FOR 2019 FOR AGDER SEKRETARIAT

Enstemmig vedtak:

Det framlagte forslag til budsjett for 2019 vedtas.

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Generelt:

I vedtektene for Agder Sekretariat, § 10, har styret ansvar for å gjøre vedtak om årsbudsjett. Årsbudsjettet skal settes opp slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultatet av driften. Årsbudsjettet skal fremmes for den enkelte kommune, slik at forslaget følger innstilling om årsbudsjett og økonomiplan til kommunestyret, jfr. forskrift for kontrollutvalg § 18. Ifølge § 3 i vedtektene skal sekretariatet drives i balanse, slik at inntekter fra kommunene dekker kostnadene.

2019 er det 15. driftsåret i Agder Sekretariat.

Tilskuddet fra den enkelte eierkommune har hatt følgende utvikling de siste fem årene:

2014: kr 114.000

2015: kr 117.000

2016: kr 120.000

2017: kr 123.000

2018: kr 126.000 (budsjett)

2019: kr 130.000 (budsjettforslag)

Eierkommuner:
Audnedal, Bygland, Bykle, Evje og
Hornnes, Farsund, Flekkefjord,
Hægebostad, Iveland, Kvinesdal,
Lindesnes, Lyngdal, Mandal,
Marnardal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Kjell Ivar Hommen
Telefon: 38 35 14 09
Mobiltelefon: 97 51 02 98
E-post: kjell.ivar@asekretariat.no

Saksbehandler Willy Gill
Telefon 38 35 52 77
Mobiltelefon 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Eierkommunene innbetalte totalt kr 640.000 (kr 40.000 pr. kommune) som kapitaltilskudd ved etablering av selskapet (§ 5 i vedtektene). Pr. 31.12.2017 hadde selskapet en egenkapital på kr 844 420 inklusive regnskapsmessig mindreforbruk fra 2017.

Kommentarer:

Det budsjetteres med en lønnsvekst på ca. 3 % fra 1.5.2019. For øvrig er det tradisjon i selskapet for å følge rammen i kommuneoppgjøret. Årets ramme utgjorde en lønnsvekst på 2,8%. Pensjonskostnadene er beregnet med samme satser som i 2018-budsjettet.

Andre kostnader økes også med ca. 3%.

Tilskuddet fra den enkelte eierkommune økes fra kr. 126.000 i 2018 til kr. 130.000 i 2019.

Totalt øker budsjettet med i overkant av 3,1% i forhold til budsjettet for 2018.

Forslag til budsjett for driftsåret 2019

(i hele 1000 kr)

	Budsjettforslag	Budsjett	Regnskap
	2019	2018	2017
<u>Driftsinntekter:</u>			
Tilskudd fra eierkommunene	2 080	2 016	1 985
Øvrige inntekter			0
Sum driftsinntekter	2 080	2 016	1 985
<u>Driftsutgifter:</u>			
Personalutgifter	1 895	1 831	1 777
Andre driftsutgifter	200	195	212
Sum driftsutgifter	2 095	2 026	1 989
Brutto driftsresultat	- 15	- 10	-4
Finansinntekter	15	10	18
Netto driftsresultat	0	0	+ 14
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Forslag til vedtak:

Forslag til budsjett for 2019 for Agder Sekretariat vedtas.

Rett utskrift:

Willy Gill
Kst. daglig leder

Styret

Sak nr: 06/2018
Møtedato: 25.06.2018
Saksbeh.: Irene Loka

Særutskrift

Budsjett 2019. Økonomiplan 2019-2022

Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:

Styret innstiller til representantskapet at det framlagte forslaget til budsjett for 2019 og økonomiplan for årene 2019 - 2022 vedtas.

Budsjettet er basert på følgende utgiftsfordeling mellom kommunene:

	Økning regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv. rev.	budsjett antal timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%-fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Aseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Saksutredning:

Vedlegg:

Forslag til årsbudsjett for 2019.

Følgende forutsetninger er lagt for budsjettet:

Budsjettet er basert på en bemanning på i underkant av 9,5 årsverk. Dette er en økning på 0,6 årsverk innen regnskapsrevisjon. Bemanningsnivået bygger på økt forventet mengde revisjonsoppdrag og oppdrag med forvaltningsrevisjon og overordnet analyse ut fra det omfanget som har vært siste år. Vi ser også en viss risiko for at pågående arbeid med kommunesammenslåing vil medføre ekstra arbeid for revisjonen. Spesielt gjelder dette forhold knyttet til regnskapet i kommuner som skal legges ned og nye som skal opprettes. Ut fra disse betraktningene har vi så basert oss på det nevnte bemanningsnivå. Bemanningsøkningen er dekket opp av et engasjement fram til kommunesammenslåingen er gjennomført, dvs. til våren 2020.

Driftsutgifter – driftsforutsetninger

* Lønnsutgifter

Budsjett: kr 8 822 000

Fast lønn er beregnet med en lønnsvekst i 2019 på 3,3 %, som er et snitt av prognosen til SSB og Norges Bank.¹ En har lagt til grunn en lønnsvekst i 2018 på 2,8 %, som er resultatet fra de sentrale lønnsforhandlingene i kommunesektoren.

Overtiden er budsjettert med kr 250 000. Dette er på samme nivå som budsjettet for 2018.

Pensjonskostnaden er beregnet ut fra en sats på 15 %. Jeg har ikke noe budsjett fra KLP å støtte meg til, så jeg har derfor lagt inn kr 950 000 i budsjettet. Nivået på budsjettet er usikkert, men ut fra erfaringer fra tidligere år bør dette være tilstrekkelig.

Arbeidsgiveravgiften er beregnet med 14,1 %.

Samlet er lønnskostnadene, med de forutsetningene som er skissert over, budsjettert med en økning på 7,1 % fra 2018. Økningen skyldes i tillegg til ordinær lønnsvekst, også en økning i personalressurser.

* Andre driftsutgifter

Budsjett: kr 1 248 000

Sum driftsutgifter er økt med kr 74 000 fra 2018. Dette gjelder hovedsakelig momskompensasjon (kr 40 000) og økning i avgifter og lisenser.

Enkelte av postene som er budsjettert gjelder bl.a.:

	2019	2018
Kontingenter		
NKRF (medlemskontingent og premie for kvalitetskontroll)	113 000	110 000
KS - medlemskap		
Lisenser		
Sticos (oppslag regnskap)		
Descartes (revisjonsprogram)	214 000	200 000
Current timeregistreringssystem		
Gyldendal Rettsdata (oppslag lov/forarbeid/litteratur)		
Acrobat Adobe		
Questback – program for gjennomføring av spørreundersøkelser		
Drifting IT, DDV	120 000	115 000

Gjennomgang av inntektspostene:

* Inntekt fra kommuner

Budsjett: kr 8 730 000

Inntektene fra kommunene har en økning på 7,8 %. Basert på kommunenes behov for revisjonstimer de siste årene samt forventninger om kommende oppdragsomfang, har vi foretatt en revidering av timebudsjettet for kommunene Kvinesdal, Flekkefjord, Sirdal og Marnardal. Siden flere av kommunene i flere år har hatt et høyere timeforbruk enn det som

¹ Basert på prognose fra Norges Bank og SSB, Konjunkturtendensene 2018/2.

har vært budsjettert, har vi for disse foretatt en økning i antall timer, mens vi for Marnardal har redusert antall timer. Dette gir et bedre samsvar mellom forventet forbruk og faktisk forbruk av timer. Kostnadsfordelingen mellom kommunene endres dermed på bakgrunn av timejusteringen. Det kan være flere årsaker til at timeforbruket har økt de siste årene. Blant annet har noen kommuner fått en stor økning i antall attestasjoner som må bekreftes av revisor. En annen grunn er økt bruk av bistand fra revisjonen samt at særskilte forhold i den enkelte kommune krever mer timer til revisjonsoppdraget. Samlet er antall timer økt med 360. Økningen i timer er avtalt med rådmannen i de kommunene det gjelder. Antall timer til forvaltningsrevisjon er også økt for Åseral kommune etter anmodning fra kontrollutvalget. Økningen i samlet inntekt fra kommunene skyldes i tillegg til vanlig lønns- og prisstigning, også en økning i personalressurser.

*** Inntekt fra andre kunder**

Budsjett: kr 1 200 000

En har budsjettert inntekten med en økning i timepris fra kr 830 til kr 855, en økning på 3 %. Budsjettert timeomfang ble økt i 2018. Det er ikke gjort endringer i dette anslaget for 2019. Antall timer vil være påvirket av timer som medgår til revisjon, attestasjoner og bistand.

Finans – overføringer

Renteinntektene er budsjettert med kr 40 000.

I tillegg er det lagt inn en overføring til investering på kr 40 000 for å dekke opp egenkapitalinnskudd til KLP.

Utgiftsfordeling på kommunene

Utgiftsfordelingen mellom kommunene er i budsjettet revidert da flere kommuner over tid har brukt en del mer timer enn det som tidligere har ligget til grunn for timebudsjett, mens en kommune har brukt færre. I tillegg har vi økt antall timer til forvaltningsrevisjon for Åseral kommune. Timefordelingen er ikke inkludert reisetid og matpauser. Den endelige utgiftsfordelingen og avregning for den enkelte kommune vil bli foretatt i årsregnskapet etter det faktiske timeforbruket i den enkelte kommune.

Utgangspunktet for budsjettet er å betjene alle eierkommunene ut fra deres behov for våre tjenester. Timefordelingen må derfor sees på som et utgangspunkt for antatt ressursbruk. Den endelige faktureringen og årsavregningen vil bli etter det timeforbruket som den enkelte kommune har hatt. Selv om vi har foretatt en revidering av timefordelingen, vil det sannsynligvis være avvik mellom budsjettert timeforbruk og faktisk timeforbruk. Faktorer som kan påvirke den endelige regningen er tidsforbruket på regnskapsrevisjon, bruk av bistand, antall attestasjonsoppdrag, særskilte revisjonsprosjekter som kommer opp og som trenger rask behandling. Modellen det er lagt opp til fordrer en viss fleksibilitet hos kommunene.

Jeg finner det også nødvendig å nevne at oppsettet nedenfor ikke representerer kommunerevisjonens kostnad per time brukt på kunder, men er en fordelingsnøkkel for å fordele budsjetterte utgifter per kommune basert på revisjonstimer planlagt brukt i den enkelte kommune.

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Økonomiplan:

Flere av våre kommuner er i gang med kommunereformen og forbereder sammenslåing til nye kommuner. Ny kommunelov trer i kraft fra 1.1.2020. Herunder er det bestemt at revisor skal gjennomføre en ny lovfestet tilleggsoppgave til finansiell revisjon. Oppgaven gjelder en forenklet etterlevelserevisjon av økonomiforvaltningen med rapportering til kontrollutvalget innen 30. juni. Denne oppgaven vil kreve ekstra ressurser. Vi har valgt å forutsette samme driftsnivået i hele økonomiplanperioden, men antar at en vil få en nærmere avklaring av nivået i kommende budsjettår.

	Regnskap		Forslag		Forslag til økonomiplan			Endring 2018-2019
	2017	Budsjett 2018	årsbudsjett 2019	2020	2021	2022		
Sum driftsinntekter	-8 403	-9 400	-10 070	-10 070	-10 070	-10 070	7,13 %	
Sum driftsutgifter	8 395	9 410	10 070	10 070	10 070	10 070	7,01 %	
Brutto driftsresultat	-8	10	0	0	0	0	-100,0 %	
Netto finansinntekter	-30	-40	-40	-40	-40	-40	0,0 %	
Netto driftsresultat	-38	-30	-40	-40	-40	-40		
Netto avsetninger	38	30	40	40	40	40		
Årets mer/mindreforbrul	0	0	0	0	0	0		
Inkludert i sum driftsinntekter:								
Inntekt fra kommuner	-6 883	-8 100	-8 710	-8 710	-8 710	-8 710		
Inntekt fra andre kunder	-1 351	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200		

Den videre budsjettprosessen:

I henhold til selskapsavtalens §§ 6 og 10, jfr. lov om interkommunale selskaper § 7, tilligger det representantskapets myndighet å vedta budsjett og økonomiplan, herunder å bestemme fordelingen av utgiftene på den enkelte kommune og virksomhet. Vedtatt budsjett/økonomiplan skal oversendes eierne innen 10. oktober før budsjettåret for å innarbeide dette i deltakerkommunenes årsbudsjett.

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS er etablert med det formål å utføre revisjon og ha tilsyn med deltakerkommunene i henhold til kommunelovens § 60 og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalget. Tilsvarende gjelder også kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerkommunene er medeiere i. Selskapet kan også påta seg andre revisjonsoppdrag hvor eierkommunene har interesser i den utstrekning revisorlovgivningen gir adgang til dette. Jfr. selskapsavtalens § 4. Alle selskapets oppdrag kan dermed knyttes til deltakerkommunenes interesser.

Ut fra dette vil jeg tilrå at styret gir følgende

innstilling:

Styret innstiller til representantskapet at det framlagte forslaget til budsjett for 2019 og økonomiplan for årene 2019 - 2022 vedtas.

Budsjettet er basert på følgende utgiftsfordeling mellom kommunene:

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Aseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Flekkefjord, 14.06.2018

Irene Loka
Revisjonssjef

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS

Forslag til årsbudsjett 2019

	Forslag årsbudsjett 2019	Årsbudsjett 2018	Regnskap 31.12.17	Endring B2018-B2019
Driftsinntekter:				
16200 Inntekt kommuner	-8 730 000	-8 100 000	-6 883 328	7,8 %
16500 Inntekt fra andre	-1 200 000	-1 200 000	-1 351 285	0,0 %
17100 Refusjon sykepenger				
17102 Refusjon feriepenger sykelønn			-6 138	
17290 MVA.komp drift	-140 000	-100 000	-161 623	40,0 %
17700 Diverse refusjoner				
17701 Refusjon fra private			-554	
Sum Driftsinntekter	-10 070 000	-9 400 000	-8 402 928	-670 000
Driftsutgifter:				
10100 Lønn faste stillinger	6 330 000	5 800 000	5 124 561	9,1 %
10300 Ekstrahjelp			26 589	
10400 Overtid	250 000	250 000	251 260	0,0 %
10500 Annen lønn og trekkpl. godtgj.	70 000	84 000	66 300	-16,7 %
10800 Godtgjørelse styremedl.	100 000	100 000	104 000	0,0 %
10850 Tapt arbeidsfortjeneste	10 000	10 000		0,0 %
10900 Pensjon	950 000	950 000	602 118	0,0 %
10902 Skattepl. forsikringsordn	12 000	12 000	9 283	0,0 %
10990 Arbeidsgiveravgift	1 100 000	1 030 000	874 320	6,8 %
Sum Personalutgifter	8 822 000	8 236 000	7 058 431	586 000
11000 Kontormateriell	30 000	46 000	28 714	-34,8 %
11002 Andre kontorutgifter			1 671	
11003 Abonnementer, aviser og fagtidsskrift	30 000	30 000	26 912	0,0 %
11153 Servering møter	10 000	18 000	7 225	-44,4 %
11200 Samlepost annet forbruksmateriell, råvare	10 000	10 000	11 102	0,0 %
11201 Utgiftsdekning egne ansatte			26 354	
11204 Velferdstiltak	26 000	25 000	24 648	4,0 %
11206 Regnskapsføring	37 000	35 000	34 968	5,7 %
11301 Porto	2 000	5 000	1 660	-60,0 %
11302 Telefoni	30 000	5 000	1 001	500,0 %
11401 Annonser			20 700	
11500 Kurs/opplæring	140 000	140 000	104 474	0,0 %
11602 Reiseutg. Oppg.pl.	150 000	150 000	116 887	0,0 %
11700 Reiseutgifter, ikke oppg.pl. (lønn)	50 000	50 000	6 012	0,0 %
11703 Reiseutgifter, ikke oppg.pl.			35 259	
11850 Forsikring	3 000	5 000	2 354	-40,0 %
11854 Kollektiv ulykkes-/gr.livsforsikring	8 000	5 000	3 229	60,0 %
11950 Avgifter, gebyrer, lisenser	123 000	110 000	97 454	11,8 %
11954 Lisenser på dataprogram	214 000	200 000	180 997	7,0 %
12001 Inventar og utstyr	15 000	15 000	8 958	0,0 %
12003 IT-utstyr	15 000	15 000	46 525	0,0 %
12401 Driftsavtale IT	120 000	115 000	104 052	4,3 %
12706 Revisjon	15 000	15 000	14 043	0,0 %
13700 Kjøp fra private	80 000	80 000	269 766	0,0 %
14290 MVA. pl. anskaffelser	140 000	100 000	161 623	40,0 %
Sum Andre driftsutgifter	1 248 000	1 174 000	1 336 588	74 000
Avskrivninger				
Sum driftsutgifter	10 070 000	9 410 000	8 395 019	660 000
Brutto driftsresultat	0	10 000	-7 909	-10 000
15000 Netto renteutgifter				
19000 Netto renteinntekter	-40 000	-40 000	-30 497	0
Netto driftsresultat	-40 000	-30 000	-38 406	-10 000
19300 Bruk av tidligere mindreforbruk				
19400 Bruk av disposisjonsfond				
15400 Avsetning til disposisjonsfond				
15700 Overført til inv.	40 000	30 000	38 406	10000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	0	0

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Farsund kommune

Sak 09/18

Møtedato: 19.09.18

Saksbehandler: Willy Gill

SAK 10/18 FORVALTNINGSREVISJON – RÅDMANNENS TILBAKEMELDING ETTER OPPFØLGING AV RAPPORT SKJULT MOBBING OG DIGITAL MOBBING I UNGDOMSSKOLEN

Vedlegg:

1. Farsund kommune/Oppvekst, brev av juli 2018 med vedlegg
2. Kontrollutvalget, særutskrift fra sak 11/17

Saksopplysninger:

Kommunestyret fattet følgende vedtak i saken etter innstilling fra kontrollutvalget:

1. *Kommunestyret ber rådmannen følge opp revisors anbefalinger i rapporten.*
2. *Kommunestyret ber om at rådmannen innen 1. juli 2018 gir en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan anbefalingene i rapporten er fulgt opp.*

Sekretariatet innvilget noen dagers utsettelse på fristen for å få en fullstendig tilbakemelding til kontrollutvalget.

Rapportens anbefalinger:

I forvaltningsrevisjonsrapporten gav revisjonen følgende anbefalinger til skolenes videre arbeid med skjult mobbing og digital mobbing:

- Revisjonen anbefaler kommunen og ungdomsskolene å utarbeide en felles definisjon på mobbing, skjult mobbing og digital mobbing. Vi vil anbefale at disse definisjonene utledes fra forskning og offentlige veiledere, og innbefatter hva skolene legger i mobbeatferd som ikke tolereres. Dette er etter vår mening viktig for å forebygge, avdekke og håndtere skjult mobbing og digital mobbing.
- Det bør tydelig fremgå av kommunens rutiner at det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er *avgjørende* i vurderingen av om elevens rett til et godt psykososialt miljø er oppfylt. Dette kravet er skjerpet etter lovendring 01.08.2017 og fremgår nå av oppl. § 9a-4 fjerde ledd.
- Revisjonen anbefaler at fremtidige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen ferdigstilles og legges frem for kommunestyret innenfor fristen oppgitt i kommunens årshjul for skolemiljøarbeid.
- Vi vil anbefale Farsund kommune å nevne hvilket mål som ligger til grunn for arbeidet for elevenes psykososiale skolemiljø i kommunale rutiner og/eller i skolens handlingsplaner mot mobbing.
- Revisjonen anbefaler ungdomsskolene å vurdere systematisk bruk av kartleggingsverktøy som er tilstrekkelig egnet til å måle forekomsten av ulike former for skjult mobbing.

- Revisjonen anbefaler Lista ungdomsskole å vurdere tiltak som egner seg til å aktivt å forebygge forekomsten av digital mobbing. Dessuten anbefaler vi begge ungdomsskolene å vurdere tiltak og rutiner som er tilstrekkelig egnet til håndtering og oppfølging av tilfeller av digital mobbing. Kunnskap og tips kan hentes fra relevant forskning på området.
- Revisjonen anbefaler ungdomsskolene å vurdere særskilte tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere forekomsten av skjult mobbing, inkludert baksnakking, ryktespredning og lignende. Kunnskap og tips kan hentes fra relevant forskning på området.
- Revisjonen anbefaler at ungdomsskolenes handlingsplaner mot mobbing gjennomgås *årlig* og at analyser og risikovurdering ligger til grunn for hvilke tiltak som skal settes i verk mot krenkelser og mobbing. Evaluering av planene bør dokumenteres. Kommunen bør støtte skolenes evalueringsarbeid ved å sørge for at kommunalsjef og skolene samarbeider om aktuelle rutiner på dette området.
- Revisjonen anbefaler ungdomsskolene og kommunen å vurdere en felles avklaring av dagens antimobbe rutiner, deres hierarki og virkeområder. En slik avklaring bør tegne et tydelig bilde av hvem som har ansvar for å kvalitetssikre og iverksette enkelte rutiner og tiltak ved tilfeller av mobbing. Revisjonen vil til slutt anbefale at pågående arbeid for å tilpasse retningslinjer, handlingsplaner og mobbedefinisjoner til ny § 9a i opplæringsloven, utføres i tett samarbeid mellom kommunen og ungdomsskolene.

Rådmannens tilbakemelding til kontrollutvalget.

Tilbakemeldingen inneholder en fyldig beskrivelse av hvordan de enkelte anbefalinger er fulgt opp, samt flere vedlegg.

Administrasjonen vil presentere sin tilbakemelding i møtet og det vil bli gitt anledning til å stille spørsmål. Revisjonen har fått oversendt administrasjonens tilbakemelding for vurdering. Denne vil bli fremlagt for kontrollutvalget.

Vurderinger:

Etter ønske fra kontrollutvalget vil revisor kommentere administrasjonens oppfølging av rapporten.

På bakgrunn av administrasjonens tilbakemelding skal kontrollutvalget ta stilling til om en mener administrasjonens oppfølging av rapporten er tilfredsstillende.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget - Farsund kommune

Rådmannens oppfølging av rapport forvaltningsrevisjon – psykososialt miljø i ungdomsskolen

Innledning:

Skolen må jobbe kontinuerlig og systematisk med et bredt basert arbeid for å fremme et godt psykososialt miljø. Dette er også lovpålagt.

Det gjøres mye i ungdomsskolene og Farsundskolen for å fremme trivsel og forebygge mobbing. Det har de seneste årene vært stort fokus på kompetanseutvikling for ansatte innenfor området. Det har samtidig vært flere endringer som krever at vi oppdaterer oss. Vi har fått en endring i opplæringslovens kap. 9A, som styrker elevens rettigheter. Det nye kapitlet lovfester at skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, og at eleven har rett på en trygg og god skoledag. Det er elevens subjektive opplevelse av å bli krenket som er avgjørende i vurderingen om retten til et godt psykososialt miljø er oppfylt. Skolene har nå en tiltaksplicht/aktivitetsplicht, der de i løpet av en uke skal ha på plass et opplegg og en aktivitetsplan som skal gjøre situasjonen bedre for de elevene det gjelder. Det er elevens subjektive opplevelse som skal legges til grunn for en vurdering av om tiltakene er tilstrekkelige. I mai 2017 fikk ansatte en gjennomgang og kursing i det nye regelverket, i regi av Fylkesmannen.

Samfunnsbildet endrer seg, der bla sosiale medier spiller en stadig større rolle i barn/ungdoms hverdag. Nye digitale arenaer gir økte muligheter for læring og kommunikasjon, men det har sine klare utfordringer, bla med skjult og digital mobbing. Skolene trenger økt kompetanse/handlingskompetanse, ikke minst innenfor temaet skjult og digital mobbing. God opplæring, informasjon og samhandling med elevenes foresatte er viktig for å lykkes i dette arbeidet.

Det har i etterkant av forvaltningsrevisjonens rapport vært jobbet med å øke kompetansen og få gode rutiner for å forebygge, oppdage, håndtere og følge opp skjult mobbing og digital mobbing. Da forvaltningsrevisjonens rapport forelå, ble det straks satt i gang et arbeid for å finne tiltak og gode rutiner på de områdene vi kunne forbedre oss på. Skoleeier og skolene har vært igjennom en større prosess, og har utarbeidet en felles handlingsplan for elevenes skolemiljø for Farsundskolen. Den er kalt «Handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø», og baserer seg på kapittel 9A i ny gjeldende opplæringslov. Den har også tatt innover seg anbefalingene om skolens videre arbeid etter Forvaltningsrevisjonens rapport. Handlingsplanen skal implementeres skoleåret 2018/2019. Dette er skolens overordnede plan når det gjelder arbeidet med inkluderende skolemiljø. Planen er forpliktende for alle skolene og er utgangspunktet for handlingsplanen til den enkelte skole.

Kompetanseutvikling for ansatte: Det er et klart mål og helt nødvendig at personalet på alle skolene har tilstrekkelig kompetanse til å håndtere utfordringsbildet med skjult mobbing og digital mobbing. Alle barnehagene og skolene i Farsund er med i den nasjonale satsingen «Inkluderende barnehage- og

skolemiljø» sammen med øvrige kommunene i Listersamarbeidet. Overordnet mål for prosjektet er: «Alle barn og unge i barnehage og skole i Lister skal oppleve et trygt og godt leke – læringsmiljø som er fritt for mobbing og andre krenkelseser».

Hovedtemaer:

- Kompetanse i nytt lovverk
- Holdninger/voksenrollen
- Aktivitetsplikten
- Digital mobbing
- Klasseledelse – relasjonsbygging
- Inkluderende skolemiljø

Skoleeier var sammen med ledere fra barnehage og skole representert på kurs i forbindelse med prosjektet inkluderende barnehage og skolemiljø 6. og 7. februar 2018, der tema var bla skjult og digital mobbing.

I samarbeid med Fylkesmannen inviterer LPS til fagdag med temaet digital mobbing mandag 27. august 2018. Her vil deltakere i lærende nettverk «inkluderende barnehage og skolemiljø» med flere delta.

Høsten 2018 vil elever, foresatte og ansatte i Farsundskolen få kursing i nettvett gjennom aktøren «Bruk hue». Dato er foreløpig ikke avklart.

Før vi går til oppfølging av rapportens anbefalinger, vil vi understreke at vi har valgt å gi noe informasjon utover arbeidet som gjøres i ungdomsskolene, da tidlig innsats og et kontinuerlig og helhetlig løp på området er avgjørende for å oppnå best mulige resultater i dette viktige arbeidet.

Del 2: Oppfølging av rapportens anbefalinger:

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler kommunen og ungdomsskolene å utarbeide en felles definisjon på mobbing, skjult mobbing og digital mobbing. Vi vil anbefale at disse definisjonene utledes fra forskning og offentlige veiledere, og innbefatter hva skolene legger i mobbeatferd som ikke tolereres. Dette er etter vår mening viktig for å forebygge, avdekke og håndtere skjult mobbing og digital mobbing.

Svar:

- Skolene satte i gang arbeidet med revisjon av sine handlingsplaner for elevens skolemiljø høsten 2017 iht. ny lovendring kap. 9A. Våren 2018 har det blitt utarbeidet en felles plan for Farsundskolen «Handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø – opplæringsloven kapittel 9A - Farsund kommune». Planen implementeres i Farsundskolen inneværende/kommende skoleår. Planen danner utgangspunktet for den enkelte skoles handlingsplan.
- I «Handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø» defineres det hva vi mener med krenkende atferd og handlinger som ikke tolereres.
- Vi har en felles definisjon på mobbing (Lund, Helgeland og Kovac,2017), og vi har lagt inn et avsnitt med hva vi mener er kjennetegn på adferd som ikke tolereres (se s. 5 i planen).
- Kjennetegn på skjult mobbing og digital mobbing blir definert og beskrevet tydelig og konkret. (Kilde: utdanningsdirektoratet, læringsmiljøsentret og regelverk). Viser til planen s. 5 og 6.
- Definisjonene er utledet fra forskning, veiledere og regelverk.

Anbefaling:

Det bør tydelig fremgå av kommunens rutiner at det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er *avgjørende* i vurderingen av om elevens rett til et godt psykososialt miljø er oppfylt. Dette kravet er skjerpet etter lovendring 01.08.2017 og fremgår nå av oppl. § 9a-4 fjerde ledd.

Svar:

- Det kommer tydelig fram i «Handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø» at det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet/avgjørende for skolens vurdering og håndtering av saker knyttet til opplæringsloven kap 9A. Viser til planen s. 3 og s.8.

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler at fremtidige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen ferdigstilles og legges frem for kommunestyret innenfor fristen oppgitt i kommunens årshjul for skolemiljøarbeid.

Svar:

- Skoleeier har oppdatert kommunens årshjul for skolemiljøarbeid iht. til gjeldende frister. Tilstandsrapporten vil i framtiden legges frem til politisk behandling innen oktober.

Anbefaling:

Vi vil anbefale Farsund kommune å nevne hvilket mål som ligger til grunn for arbeidet for elevenes psykososiale skolemiljø i kommunale rutiner og/eller i skolens handlingsplaner mot mobbing.

Svar:

- I «Handlingsplanen for skolens arbeid med elevens skolemiljø» kommer det tydelig frem hvilket mål som ligger til grunn for arbeidet for elevenes psykososiale skolemiljø. Se planen s.3.
- I oppvekstplanen for Farsund kommune er læringsmiljøet til elevene et av våre store satsingsområder. Her finner en mål, verktøy og tiltak for å fremme et godt psykososialt miljø. Tidlig innsats og forebygging vektlegges i stor grad i dette arbeidet.

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler ungdomsskolene å vurdere systematisk bruk av kartleggingsverktøy som er tilstrekkelig egnet til å måle forekomsten av ulike former for skjult mobbing.

Svar:

- Ungdomsskolene gjennomfører elevundersøkelsen (UDIR) på alle trinn (obligatorisk for 10.trinn). Dette for å bedre kunne følge utviklingen over tid, samt ha flere sjekkpunkter. Ungdomsskolene har der tatt med ekstra spørsmål rettet mot elevens skolemiljø og skjult mobbing.
- Klassesetivsel.no er et nettbasert trivselskartleggingsverktøy, som kartlegger det sosiale samspillet og miljøet i klassen ved hjelp av sosiogrammer. Fra og med skoleåret 2018/19 er det innført som en fast rutine at denne skal gjennomføres minimum 2 ganger per skoleår på alle trinn. Viser til handlingsplanen s.13 -14; Årshjul Kap 9A.
- Skjult mobbing tas også opp i elevsamtalene og utviklingssamtalene to ganger i året.
- Gjennomføring, evaluering og oppfølging av elevundersøkelser er et viktig verktøy for å styrke arbeidet for å fremme et trygt og inkluderende læringsmiljø, fritt for mobbing og annen krenkende atferd, jfr. oppvekstplanen under satsingsområdet læringsmiljø.
- Viser for øvrig til Årshjul kap 9A, som i stor grad beskriver tiltak og ansvarsfordeling i arbeidet med elevenes psykososiale skolemiljø.

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler Lista ungdomsskole å vurdere tiltak som egner seg til aktivt å forebygge forekomsten av digital mobbing.

Dessuten anbefaler vi begge ungdomsskolene å vurdere tiltak og rutiner som er tilstrekkelig egnet til håndtering og oppfølging av tilfeller av digital mobbing. Kunnskap og tips kan hentes fra relevant forskning på området.

Svar:

- Lista ungdomsskole vektlegger forebygging og holdningsskapende arbeid. Arbeidet med relasjonskompetanse vektlegges også sterkt i skolens utviklingsarbeid, da gode relasjoner elev-elev og elev –lærer er avgjørende for læringsmiljøet.

Nettvett skal være et gjennomgående tema ved bruk av data på skolen. I skolens årshjul for elevenes psykososiale læringsmiljø - kap 9A - er det fastsatt at det skal være undervisning/kurs om digital mobbing på høsten på alle trinn. Skolen har utarbeidet en plakat der elevene inngår forpliktelser for et godt skolemiljø, der fokus på nettvett vektlegges.

Høsten 2018 blir det kurs for elever, ansatte og foresatte i Farsundskolen om temaet nettvett/digital mobbing ved eksterne aktører.

Lista ungdomsskole har inneværende skoleår satt inn flere nye tiltak i arbeidet med å forebygge forekomsten av digital mobbing.

- Mobilfri skole. Fra høsten 2017 har de tatt i bruk mobilhotell.
 - Dialogspillet; etiske problemstillinger rundt skjult/digital mobbing og holdninger til dette er tatt aktivt i bruk i undervisningen.
 - Miljøagenter (elever) som skal fremme trivsel på skolen.
- Farsundskolen innfører skoleåret 2018/19 ny plan for opplæring i digitale ferdigheter - iktplan.no. I tillegg til å gi elevene opplæring og erfaring med bruk av ulike digitale verktøy, skal dette verktøyet fremme etisk forståelse knyttet til bruk av digitale medier.
 - Det vil i løpet av høsten 2018 opprettes en side om nettbruk og nettvett på Farsund kommunes hjemmeside. Dette blir en felles side som skolene kan lenke seg opp til i fbm nettvett og bruk av digitale medier i skolen, samt en side der elever og foresatte får tilgang til lenker som gir mer kunnskap på feltet.
 - Ny kommunal handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø inneholder flere tiltak for aktivt å forebygge forekomsten av digital mobbing. Dette skal implementeres skoleåret 2018/2019. Det er viktig at dette arbeidet blir godt fulgt opp ute på alle enhetene. Se planen s. 18 (vedlegg 4).
 - Tiltak og rutiner som vurderes som egnet til håndtering og oppfølging av tilfeller av digital mobbing:
 - Tydelig og involvert ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger. Dette inkluderer også digital mobbing.
 - Skolene har utarbeidet flere rutiner for avdekking. Se handlingsplanen s.8.
 - Skolene skal ha gode varslingsrutiner.
 - Aktivitetsplikten § 9A-4 skal sikre at elevene har et trygt og godt psykososialt skolemiljø. Plikten til å sette inn tiltak gjelder helt til eleven har det trygt og godt. Se planen s. 8-9.
 - Farsundskolen har utarbeidet rutiner og tiltak ved mistanke og kjennskap til og oppfølging og håndtering av krenkende atferd i tråd med regelverket. Se handlingsplanen s. 10-11.
 - Nytt ordensreglement i Farsundskolen, vedtatt i kommunestyret 21.06.2018, har blitt enda tydeligere på utfordringsbildet/samfunnsbildet knyttet til digital mobbing. Dette gjenspeiles i ordensreglementet mht. oppførsel, håndtering og sanksjonering ved tilfeller av digital mobbing. Jfr. ordensreglementet § 4, § 5, § 7-6 og § 7-7.

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler ungdomsskolene å vurdere særskilte tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere forekomsten av skjult mobbing, inkludert baksnakking, ryktespredning og lignende. Kunnskap og tips kan hentes fra relevant forskning på området.

Svar:

Skjult mobbing kan være vanskelig å oppdage, og for å avdekke skjult mobbing må der arbeides intenst og systematisk over tid. (Kilde: veileder Udir, arbeid mot mobbing).

- Ny kommunal handlingsplan som implementeres skoleåret 2018/2019, skisserer tiltak som særskilt skal forebygge, avdekke og håndtere forekomsten av skjult mobbing.
- Det er utarbeidet rutiner for avdekking. Se handlingsplanen s. 8.
- Elevundersøkelsen fra Udir skal f.o.m. skoleåret 2018/2019 gjennomføres på 5.- 10.trinn, og utvides med spørsmål knyttet til digital og skjult mobbing.
- Det skal fokuseres på **kvaliteten** i samspillet mellom elevene. For å gjøre dette er det viktig å gjennomføre direkte observasjon, og å bruke forskjellige kartleggingsverktøy. Vi har derfor innført klassetrivsel.no som en obligatorisk undersøkelse som gjennomføres minimum to ganger per år på samtlige trinn i grunnskolen.
- Det er utarbeidet rutiner for håndtering og sanksjoner. Se handlingsplanen s.10-11.
- Tiltak som forebygger og tiltak som fremmer trivsel er lagt inn i skolens årshjul kap 9A.

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler at ungdomsskolenes *handlingsplaner mot mobbing gjennomgås årlig* og at analyser og risikovurdering ligger til grunn for hvilke tiltak som skal settes i verk mot krenkelser og mobbing. *Evaluering av planene bør dokumenteres. Kommunen bør støtte skolens evalueringsarbeid ved å sørge for at kommunalsjef og skolene samarbeider om aktuelle rutiner på dette området.*

Svar:

- Ungdomsskolenes handlingsplaner blir gjennomgått for personalet, elever og foresatte ved skolestart, se Årshjul kap 9A.
- Ved skolestart gjøres risikovurderinger, for eksempel over hvilke steder som er mer uoversiktlige enn andre og hvor krenkelser kan foregå, se Årshjul kap 9A.
- Resultater fra elevundersøkelser og andre kartleggingsverktøy blir evaluert og danner grunnlag for forbedringstiltak, se Årshjul kap 9A.
- Plan for skolens arbeid med elevens skolemiljø evalueres årlig - i mai/juni, se Årshjul kap 9A.
- Skolen har ansvar for å rapportere på tiltak i årshjulet til kommunalsjef innen utgangen av mai for gjeldende skoleår.
- Når ny kommunal handlingsplan implementeres skoleåret 2018/2019 er det viktig at den blir gjennomgått i sin helhet slik at personalet, elever og foresatte er kjent med definisjonene på krenkende atferd, synlig, skjult og digital mobbing.
- Skoleeier v/kommunalsjef er jevnlig i dialog med skolene i dette arbeidet, og det er et kontinuerlig samarbeid mtp. rutiner for å forebygge, håndtere og følge opp arbeidet med elevens skolemiljø. Dette er også tema på rektormøter og oppvekstmøter.
- Kompetanseheving for ansatte. Det er et klart mål og helt nødvendig at alle som jobber i skolen får nok kompetanse på å forebygge, avdekke og håndtere skjult og digital mobbing. Ansatte i oppvekstsektoren skal også ha god kompetanse i relasjonsbygging. Dette har stort fokus i Farsundskolen (viser til oppvekstplan Farsundskolen 2018-2021 som trer i kraft høsten 2018).
- Farsund kommune deltar i Listerprosjektet «Plan for inkluderende barnehage og skolemiljø», der både skoleeier og enhetsledere/styrere/organisasjonen er representert.
- Skolene rapporterer jevnlig på 9A saker til skoleeier. Det jobbes godt med å få på plass gode nok rutiner ved håndtering og oppfølging av 9A saker.

Anbefaling:

Revisjonen anbefaler ungdomsskolene og kommunen å vurdere en felles avklaring av dagens antimobberutiner, deres hierarki og virkeområder. En slik avklaring bør tegne et tydelig bilde av hvem som har ansvar for å kvalitetssikre og iverksette enkelte rutiner og tiltak ved tilfeller av mobbing.

Revisjonen vil til slutt anbefale at pågående arbeid for å tilpasse retningslinjer, handlingsplaner og mobbedefinisjoner til ny § 9a i opplæringsloven, utføres i tett samarbeid mellom kommunen og ungdomsskolene.

Svar:

- Ny kommunal handlingsplan for elevens skolemiljø gir en felles avklaring av dagens antimobberutiner, deres hierarki og virkemåter. Her kommer det klart frem hvem som har ansvar for å kvalitetssikre og iverksette rutiner og tiltak ved tilfeller av mobbing
- Kommunen v/skoleeier og ungdomsskolene/skolene har et tett samarbeid for å tilpasse retningslinjer, handlingsplaner og mobbedefinisjoner til ny kap 9a i opplæringsloven. En arbeidsgruppe bestående av representanter fra skoleeier og skoleledelse har våren 2018 utarbeidet ny kommunal handlingsplan som implementeres skoleåret 2018/2019. Den bygger på relevant forskning på området.
- I mai 2017 fikk alle ansatte en grundig gjennomgang og kursing i nytt regelverk, ny kap 9A. Kurset var i regi av Fylkesmannen.

Lena Rannestad Kloster

Kommunalsjef oppvekst og kultur

Vedlegg:

Vedlegg 1:

- Handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø – Opplæringslovens kap 9A – Farsund kommune.

Vedlegg 2:

- Nettbruk og nettvett Farsund kommune (skal inn på hjemmesiden til Farsund kommune)

Vedlegg 3:

- Ordensreglement for Farsundskolen – ikrafttredelse 01.08.18

Ettersendes:

- Arbeidet med ny oppvekstplan - ferdigstilles innen utgangen av august. Sendes ut på høring august/september, før politisk behandling.

HANDLINGSPLAN FOR SKOLENS ARBEID MED ELEVENS SKOLEMILJØ

- OPPLÆRINGSLOVEN KAPITTEL 9A -

DEFINISJON – FOREBYGGING – AVDEKKING – HÅNDTERING

FARSUND KOMMUNE

VER. AUGUST 2018

Innhold

Formål	3
Definisjoner av krenkende atferd og handlinger	4
Forebygging og holdningsskapende arbeid.....	7
Avdekking av krenkende atferd – Aktivitetsplikt	8
Håndtering og sanksjoner	10
Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid:	12
Årshjul kap 9A:.....	13

Vedlegg 1: Registreringsskjema

Vedlegg 2: Melding om ikke trivselssak

Vedlegg 3: Tiltaksplan

Vedlegg 4: Særskilt oppfølging knyttet til bruk av digitale medier

Mål

Elevene i Farsundskolen har rett til et trygt og godt skolemiljø, som fremmer helse, trivsel og læring. Farsundskolen skal være en mobbefri skole, hvor alle kan trives og bli godtatt som den de er. Alle i Farsundskolen skal gjøre sitt beste for å motvirke alle former for mobbing og krenkelser.

Formål

Opplæringsloven Kapittel 9A omhandler elevenes skolemiljø.

Kapittel 9A-1: Loven gjelder for alle elever, også elever på leksehjelp eller undervisning utenfor skolens område.

Kapittel 9A-2: Retten til et trygt og godt skolemiljø:

- Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
- Det er hvordan eleven opplever det, som er bestemmende for om det er trygt og godt.
- Loven gjelder også dersom det er forhold på fritida som fører til at eleven ikke opplever skolen som trygg.

Kapittel 9A-3: Nulltoleranse og systematisk arbeid

- Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Elever på i Farsundskolen skal ikke bli utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold, rasisme eller utestenging på skolen og på skoleveien. Dette inkluderer digital mobbing og skjult mobbing som også skjer utenom skoletida, og som kan få innvirkning på skolehverdagen.

«Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkelthandling eller gjentatt. Krenkende atferd er handling som utføres uten respekt for andres integritet.»

Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens vurdering og håndtering av saker knyttet til opplæringsloven Kap 9A, «Elevenes skolemiljø».

Farsundskolen legger vekt på:

- Det skal arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med elevenes skolemiljø
- Skolen, elevene og foresatte samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet
- Tydelig ledelse er en forutsetning for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger. Dette inkluderer også digital/skjult mobbing.

- Alle ansatte ved skolen har en aktivitetsplikt til å følge med, gripe inn og varsle. Skolen har plikt til å undersøke saken og eventuelt sette inn tiltak dersom de får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende atferd.
- Tiltak og evne til kommunikasjon og samarbeid er avgjørende for at arbeidet skal lykkes.

For å oppnå målene bygger denne planen på følgende prinsipper:

A. Forebygging og holdningsskapende arbeid:

Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger, digital og skjult mobbing.

B. Avdekking:

Metoder og rutiner skolene bruker for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger, digital og skjult mobbing.

C. Håndtering og sanksjoner:

Tiltak og rutiner for problemløsning. Når det gjelder sanksjoner skolene bruker overfor elever som utøver krenkende ord og handlinger, og digital og skjult mobbing vises det til ordensreglementet.

D. Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid:

Skolens systematiske arbeid i forhold til å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø.

Definisjoner av krenkende atferd og handlinger

Krenkende atferd:

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkelthandling eller gjentatt. Krenkende atferd er handling som utføres uten respekt for andres integritet.

Med krenkende atferd mener vi handlinger som:

- mobbing , herunder også digital mobbing og skjult mobbing
- fysisk og psykisk vold
- trusler
- rasisme
- diskriminering
- utestenging
- uthenging
- ryktespredning

Mye av den krenkende atferden kan være skjult og det er viktig at voksne er tett på elevene og observerer i timer og friminutt hva slags kommunikasjon og samspill elevene har seg imellom. Eksempler på krenkende atferd kan være baksnakkelse, utestenging, ryktespredning, falskt vennskap, negativt kroppsspråk, ironi, at eleven

ikke blir regnet med, spark, slag, kvelertak, dytting, overgrep og stygge kommentarer som at «ingen liker deg», «vi skal ta deg», «du er feit og ekkel».

Mobbing av barn definerer vi som:

«Handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning»

Lund, Helgeland og Kovac, 2017.

Mobbingen kan fremstå som åpen (direkte) eller skjult (indirekte).

Kjennetegn på mobbing:

1. En aggressiv handling rettet mot et offer, av en eller flere sammen
2. Et ujevnt styrkeforhold mellom den eller de som mobber og den som blir mobbet
3. At det foregår over tid

(www.laringsmiljosenteret.no)

Med **fysisk vold** mener vi at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Med **trusler og psykisk vold** kan blant annet være å få stygge ord rettet mot seg, å bli truet, oversett, møte negativt kroppsspråk eller bli gjort til latter foran andre.

Med **rasisme** mener vi at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget fordi de har annen hudfarge, en annen religion eller snakker et annet språk.

Med **diskriminering** mener vi dårligere behandling eller trakassering på grunn av kjønn, kjønnsuttrykk, legning, funksjonsevne, tro, hudfarge eller etnisk opprinnelse.

Med **utestenging** mener vi å bli holdt utenfor en gruppe eller klasse der en har naturlig tilhørighet.

Med **uthenging** mener vi krenkende ord og negativ omtale blant annet på internett eller i sosiale medier

Med **digital mobbing** mener vi at noen bruker internett, sosiale medier, mobil eller e-post for å sende og spre ondsinnede meldinger, videoer eller bilder av en person/situasjon. Herunder regnes også lukkede grupper der noen tilsiktet eller ubevisst blir holdt utenfor.

Skjult mobbing har et uttrykk som ofte virker udramatisk og ufarlig for utenforstående, men som kan få store konsekvenser for den som blir utsatt for dette.

Dette innebærer hele skolesamfunnet, både elever og ansatte.

Kilde: Utdanningsdirektoratet/regelverk

For å avdekke og forebygge denne form for mobbing, må vi ha kunnskap om hva som kjennetegner disse formene for mobbing, vi må vite hva vi ser etter:

Åpen (direkte) mobbing

- Åpen (direkte) mobbing foregår i det åpne, og kan være både fysisk og verbal. Med åpen mobbing mener vi at tegnene er tydelige for mobbeofferet og andre som er til stede.

Skjult (indirekte) mobbing

- Skjult mobbing har et uttrykk som ofte virker udramatisk og ufarlig for utenforstående, men som kan få store konsekvenser for den som blir utsatt for dette.
- Den er vond, snikende og vanskelig å oppdage. Skjult mobbing er motsatsen til direkte mobbing. Skjult mobbing starter ofte med baksnakking, ryktespredning og utestengning. Det å bli frosset ut, ikke få være med, være utsatt for nedsettende blikk og bli gitt små tegn på at man ikke har verdi, er mobbing som kan være fryktelig vanskelig å fange opp. Skjult mobbing kan virke udramatisk for utenforstående og derfor tror voksne gjerne at vanskene ligger hos offeret.
- Den som blir utsatt for mobbingen er også ofte med på å holde på hemmeligheten. De vanligste årsakene til dette, er at ofrene er redde for å bli sett på som sladrehanke, og dermed forsterke mobbingen, eller at de ikke ønsker å bekymre foreldrene sine.
- Mange har skamfølelser over å bli utsatt for mobbing, og vil ikke at andre skal vite. Frykten for å ikke bli trodd eller forstått, kan også ligge bak et ønske om å skjule. Vær også oppmerksom på: utfrysing, falske venner, ironi, latterliggjøring og digital mobbing

Digital mobbing

Digital mobbing er definert som ei aggressiv handling eller åtferd utøvd ved bruk av elektroniske hjelpemiddel av ei gruppe eller ein person – gjentatt over tid – mot eit offer som ikkje kan forsvare seg.

Definisjon frå Lonje, R; Smith,P.K. & Frisén, A.(2013)
The nature of cyberbullying, and strategies for prevention.
Computers in Human Behavior, 29, 26-32.

- Digital mobbing betyr at noen bruker internett, mobil eller e-post for å sende og spre ondsinnede meldinger, videoer eller bilder av person/situasjon. Digital mobbing har flere særtrekk. Slike særtrekk er blant annet bruk av hatgrupper, falske profiler, grove tekstmeldinger og seksualiserte innholdselementer.
- Antallet tilskuere på sosiale medier kan bli enormt, og den kan som mobbes har ingen gjemmesteder og kan få en opplevelse av å ikke kunne slippe unna. Digital mobbing gjør det mulig for mobber å skjule sin identitet. Anonymitet kan bidra til at mobbingen og trakasseringen blir verre enn ellers. Posisjonen til

den som mobber og den som mobbes kan skifte hurtig. Den som blir mobbet en dag, kan neste dag være den som utfører mobbingen.

- Prosessene og rollene i digital mobbing kan derfor være utydelige og komplekse. En finner stor overlapping mellom det å være involvert i digital mobbing og i tradisjonell mobbing. De som utsettes for digital mobbing synes ofte det er flaut eller vanskelig å si ifra om dette til en voksen.

Forebygging og holdningsskapende arbeid

Kapittel 9A-3: Nulltoleranse og systematisk arbeid

- Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.
- Det gjelder alle former for krenkelser, både direkte handlinger og verbale uttrykk, men også indirekte som utestenging, isolering og baksnakking.
- Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljø og trygghet for elevene.
- Rektor har ansvar for at dette blir satt i system og gjort.

I Farsundskolen brukes følgende strategier for forebyggende og holdningsskapende arbeid:

- Tydelig og involvert skoleledelse
- Fokus på tydelig klasseledelse
- God vaktordning ute og inne
- Systematisk internkontroll og dokumentasjon av elevenes skolemiljø
- Aktivt arbeide med relasjonskompetanse for ansatte og elever
- Skolens arbeid med sosial kompetanse.
- Foreldremedvirkning gjennom rådsorganene som foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU), skolemiljøutvalget (SMU), samarbeidsutvalget (SU). Jf. §9A-9
- Elevmedvirkning gjennom elevsamtale, klassemøte og elevråd, skolemiljøutvalget (SMU), samarbeidsutvalget (SU). Jf. §9A-8
- Informere alle ansatte, foreldre og elever om Plan for elevenes skolemiljø (se vedlagt årshjul)
- Samtaleskjema før utviklingssamtalen
- Bruk av klassetrivsel-undersøkelse minst en gang i halvåret før elevsamtale og utviklingssamtale
- Registreringsskjema for uakseptabel atferd brukes av alle ansatte i skole og SFO
- Rapporteringsskjema for gjennomført elevsamtale, klassetrivselundersøkelse og utviklingssamtale brukes av kontaktlærer
- Bruk av skjema "Melding om ikke trivselssaker"
- Felles arrangementer
- Organiserte aktiviteter i friminuttene
- Individuelle tiltak på trinn
- Holdningsforebyggende arbeid
- Foreldrenettverk på klasser/trinn
- Tema Skolemiljø jevnlig opp i personalmøter – samt fast post på skolens FAU, SU og SMU-møter.

NB! Se også eget vedlegg, vedlegg 4, for forebygging knyttet til digitale medier.

Avdekking av krenkende atferd – Aktivitetsplikt

9A-4

Aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

- Alle som arbeider på skolen skal følge med og gripe inn om det er mulig
- Alle som arbeider på skolen skal varsle rektor om de får mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt
- Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller
- Ved mistanke eller kjennskap skal skolen snarest undersøke saken
- Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egne tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø
- Hva som er best for elevene skal være grunnleggende i skolens arbeid, og elevene har en grunnleggende rett til å bli hørt

Oppsummert så har skolen:

1. Plikt til å følge med
2. Plikt til å gripe inn i akutte situasjoner
3. Plikt til å varsle all mistanke og kjennskap
4. Plikt til å undersøke all mistanke og kjennskap
5. Plikt til å sette inn tiltak når eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø

Kilde: Fylkesmannen

Pkt 1-3 gjelder alle som arbeider på skolen.

Pkt 1-5 gjelder alle ansatte.

Plikten til å sette inn tiltak gjelder helt til eleven har det trygt og godt.

Avdekking kan være at de som arbeider i skolen, elever eller foresatte melder fra om hendelser om at noen opplever krenkende ord og/eller handlinger eller blir utsatt for digital/skjult mobbing. Skolen skal sikre at elevens subjektive opplevelse kommer frem, og at tiltak settes i gang så raskt som mulig i samarbeid med eleven. Dette må dokumenteres.

Skolene har følgende rutiner for avdekking:

Tiltak	Ansvar
Daglig kontakt med elevene	Alle ansatte
Godt vakthold i alle friminutt/observasjoner	Alle ansatte
Halvårlig klassetrivselsundersøkelse for alle elevene	Kontaktlærer
Utviklingssamtale/elevsamtale 2 ganger pr. år.	Kontaktlærer
Årlig elevundersøkelse fra Udir for elevene på 5. til 10. trinn	Adm/kontaktlærer
Foreldreundersøkelse (tas opp med FAU)	FAU/adm
Jevnlig tema i personalet, i klassemøter, foreldremøter, foreldrenettverkmøter, elevråd, FAU og SMU.	Rektor/alle ansatte

Aktiv bruk av "Registreringsskjema/ITs learning", se vedlegg 1, eller "Melding om ikke-trivselssaker", se vedlegg 2	Rektor/alle ansatte
---	---------------------

Når en som arbeider på skolen observerer krenkende atferd hos elever, skal skoleledelsen varsles gjennom bruk av "Registreringsskjema/ITs learning", se vedlegg 1, eller "Melding om ikke trivselssaker", se vedlegg 2. Dette er en handlingsplikt som gjelder alle ansatte. Dersom foresatte kommer med en muntlig bekymring, skal mottaker av meldingen fylle ut "Melding om ikke trivselssaker", se vedlegg 2. og levere til rektor.

Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen utsetter en elev for krenkelser som mobbing, vold, diskriminering, eller trakassering skal vedkommende straks varsle rektor. Hvis det er en i ledelsen som står bak krenkelsen skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkingen (§9A-5).

I Farsundskolen skal alle elever og foresatte oppleve å bli tatt på alvor hvis de kommer til skolen med bekymring om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Skolen tar ansvar og initiativ for å stoppe slik atferd. Elever som har opplevd å bli utsatt for eller selv har utsatt andre for krenkende ord eller handlinger, skal vite at de blir fulgt opp av skolen etter at den krenkende atferden er avsluttet. Rektor har det overordnede ansvaret for at skolen følger opp saker som gjelder det psykososiale miljøet.

Når elev, foresatte eller ansatte ved skolen har avdekket at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger, skal skolen sikre en saksbehandling og oppfølging i tråd med lover og forskrifter.

Skolen skal lage en skriftlig plan, se vedlegg 3 «Tiltaksplan – Elevens skolemiljø», når det skal gjøres tiltak i en sak

I planen skal det stå:

- Hvilket problem tiltaket skal løse
- Hvilke tiltak skolen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Dette gjøres i samarbeid med eleven som er utsatt for mobbing eller krenkelser og eventuelt foresatte. Skolen skal dokumentere hva som blir gjort.

Premiss for tiltak er barnets beste og barnets rett til å bli hørt. Plikt til tiltak kan også gjelde selv om barnet uttrykker å ha det greit, hvis det handles ut fra barnets beste. Tiltakene som settes inn skal være egnet, følges opp og evalueres. Det kan bli aktuelt å koble inn andre instanser som kan bidra.

Håndtering og sanksjoner

§ 9A-10 Ordensreglement

- Kommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte grunnskole
- Reglementet skal gi regler om rettighetene og pliktene til elevene
- Reglementet skal inneholde regler om orden og oppførsel, og hvilke tiltak som kan brukes mot elever som bryter reglementet, og om hvordan slike saker skal behandles
- Skolen kan bare bruke tiltak som er fastsatt i ordensreglementet, og før det fattes vedtak om tiltak har elevene rett til å forklare seg muntlig til den som fatter avgjørelsen
- Ordensreglementet skal gjøres kjent for elevene og foreldrene
- Kommunen kan fastsette i ordensreglementet at grunnskoleelever kan bortvises fra undervisningen dersom de bryter ordensreglementet i alvorlig grad

§ 9A-11 Bortvisning

- Elever på barneskolen kan vises bort for enkelttimer eller resten av dagen. Foresatte skal varsles før bortvisning. Andre tiltak skal være prøvd ut før bortvisning.
- Elever på ungdomsskolen kan bortvises i inntil tre dager.
- Rektor kan vedta bortvisning etter å ha rådført seg med lærerne til eleven.
- Bortvisning for mer enn to klokketimer vil være et enkeltvedtak etter forvaltningslovens §2, og forvaltningslovens saksbehandlingsregler gjelder.
- Rektor kan gi lærerne mulighet til å vise elever bort fra sin egen undervisning for en opplæringsøkt, men ikke mer enn to klokketimer

HVA GJØR VI NÅR KRENKENDE ATFERD BLIR OPPDAGET?

Ansatte:

- Den som oppdager/får mistanke om krenkende atferd tar affære på stedet. Ikke diskuter. Tar eleven(e) vekk fra situasjonen / tilskuere. Tilkaller andre ansatte om nødvendig. Den som blir krenket får, så sant det er mulig, oppmerksomhet først.
- Rapporteres til skolens ledelse og kontaktlærerne på "Registreringsskjema/ITs learning", se vedlegg 1, eller på "Varslingsskjema – Melding om ikke trivselsak", se vedlegg 2
- Dersom foresatte oppdager krenkende atferd, kontakter de først og fremst kontaktlærer. Administrasjonen kan også kontaktes.

Kontaktlærer:

- Involverer rektor. Videre saksgang avtales.
- Kontaktlærerne samtaler med de involverte så fort som mulig.(24 timers regelen) En om gangen. Få fram detaljer. Dobbelsjekk. Dokumenter.
- Informerer foresatte til berørte elever og samarbeider om opplegg videre med dem.

- Skriftlig tiltaksplan lages hvis det settes inn tiltak. Hjemmet informeres.
- Samtale mellom offer og krenker kun dersom det er tilrådelig.
- Oppfølging av begge parter, tett i starten, så med lengre mellomrom.

Rektor/inspektør:

- Ansvar for info, til ansatte og andre det er naturlig å informere. (gjørne med bilde)
- Eventuelt møte med mobber, mobbeoffer hver for seg.
- Følger opp kontaktlærer og drøfter tiltaksplan. Avtaler hvem gjør hva.
- Leder eventuelt møte med foresatte der tiltaksplan gjennomgås.
- Involverer andre faggrupper ved behov. (Helse, psykiatri)
- Følger opp og avslutter.

OPPSUMMERT: HANDLINGSFORLØP VED BRUDD PÅ EN REGEL ELLER VED ENKELTSTÅENDE EPISODER/KONFLIKT :

1. Ansatte **griper inn** på stedet. Ta eleven(e) vekk fra situasjonen/tilskuere. Tilkaller andre ansatte om nødvendig. Det gis muntlig/skriftlig advarsel/melding fra en voksen. Kontaktlærer informeres.
2. **Registreringsskjema** fylles ut ved krenkende atferd og gis kontaktlærer, eventuelt føres det inn på It´s learning og kontaktlærer varsles. Kontaktlærer/leder snakker med eleven. Avtaler gjøres alltid dersom en elev opplever seg krenket eller plaget.
3. Hjemmene til de involverte **informeres**. Lav terskel for slike henvendelser. Ved episoder i timen har læreren ansvar, episoder i friminutt så har kontaktlærer ansvar. Kontaktlærer eller eleven selv ringer foresatte og informerer om hva som har skjedd. Ved gjentakelse eller vurdert i forhold til alvorlighetsgrad melder kontaktlærer fra til administrasjonen.
4. Tiltaksplan **vurderes** i samarbeid med administrasjonen som vurderer tiltak i henhold til ordensregler for Farsundskolen, som bortvisning, erstatningsansvar eller pålegg om å rydde opp etter seg eller rette opp skadeverk påført skolen

VIDERE ARBEID MED SAKEN:

- Plagere og den plagede følges opp videre med samtaler av kontaktlærer eller lærer på trinnet.
- Kontaktlærer samler alle registrerte hendelser (registreringsskjema) for å følge med på om en elev blir plaget eller plager andre til stadighet.
- Ansatte blir informert om elever som plager eller blir plaget til stadighet.

Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid:

Med kontinuerlig menes det at det systematiske arbeidet må være en rød tråd i skolens arbeid og ikke bare noe som gjøres når det oppstår ubehagelige situasjoner eller ved oppstarten av et nytt skoleår. Arbeidet skal drives hele tiden, gjennom hele skoleåret og er alles felles ansvar.

Det systematiske arbeidet skal være gjennomtenkt og planmessig. Planene og rutinene må være innarbeidet og må følges av personalet når det jobbes med saker som vedrører det psykososiale miljøet til elevene.

Det jobbes med:

- **Holdninger** (*gjelder de ansatte, foresatte og elevene*)
Skolen skal skape respekt og toleranse for hverandre og for regler, normer og verdier som det jobbes etter. Inkludering er alles ansvar.
- **Kommunikasjon** (*gjelder de ansatte, hjemmet og elevene*)
En felles kommunikasjon om krenkende atferd
Være med å løse konflikter på en konstruktiv måte
Vise folkeskikk
- **Estetisk bevissthet** (*gjelder de ansatte og elevene*)
Vise respekt for skolens ting, bygninger og uteareal. Det fysiske arbeidsmiljøet gjør noe med oss mennesker
Ta i bruk 24 timers-regelen

Skoleledelsen har ansvaret for den daglige oppfølgingen av skolens systematiske arbeid. Skolens ledelse skal følge med og har ansvaret for at det systematiske arbeidet er aktivt og planmessig.

Denne planen skal bidra til at elevene på skolene i Farsund opplever et trygt og godt skolemiljø. For å sikre at dette blir et "levende" plandokument, må planen være kjent for alle parter i skolemiljøet.

Årshjul kap 9A:

KS=kommunalsjef, ADM=adminstrasjon, R=rektor, I=inspektør, KL=kontaktlærer, KPER=kontaktperson elevråd, TL=Trinnleder,

Tid	Tiltak	Hvordan	Ansvar	Utført
August	Gjennomgang og informasjon til alle ansatte om: <ul style="list-style-type: none"> • §9 A • Ordensreglement • Skolens arbeid med elevens skolemiljø. 	Skolestart Pl.dag	ADM	
	Gjennomgang av vaktordningen Felles forståelse i personalet på: <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan utøver vi? • Hvilke spørsmål stiller vi elevene når det skjer krenkende atferd? • 	Skolestart	ADM	
	Risikovurderinger f.eks. over hvilke steder som er mer uoversiktlige enn andre og hvor krenkelser kan foregå	Skolestart	ADM	
	Valg av: <ul style="list-style-type: none"> • Elevrådsrepresentanter 	Klassevis	KL	
	Elevene orienteres om: <ul style="list-style-type: none"> • § 9 A • Ordensreglement • Skolens arbeid med elevens skolemiljø. 	Skolestart	R/KL	
August/ September	Foresatte blir informert om: <ul style="list-style-type: none"> • § 9 A • Ordensreglement • Skolens arbeid med elevens skolemiljø. 	Hjemmesiden Foreldremøte	ADM R/TL/ KL	
September	FAU, SMU og elevråd - Gjennomgang av: <ul style="list-style-type: none"> • § 9 A • Ordensreglement • Skolens arbeid med elevens skolemiljø. 	Diverse møter	R og KPER	
	Tiltak og aktiviteter vedrørende skolemiljø tas opp i elevråd	Elevråd	KPER	
	Kurs om digital mobbing	Undervisning	KL	
Oktober	Tilstandsrapport Farsundskolen - skolens rapport til offentligheten og politikerne om situasjonen i skolen.	Rapport	KS	
	Klassetrivselsundersøkelse Elevsamtaler Utviklingssamtale med foreldre	Klassetrivsel.no Skjema Møter	KL KL KL	
	Funn i utviklingssamtale drøftes	Trinn Rektor	KL/TL	

Tid	Tiltak	Hvordan	Ansvar	Utført
November	Presentere klassetrivselsundersøkelse for: <ul style="list-style-type: none"> • Personalet • FAU/SMU • Elevråd • Trinn/klassen 	Trinnmøte Møter Møter Undervisning	TL R KPER, KL	
	Klassesamtale, IKTplan.no el. dialogspillet med tema knyttet til ulike former for mobbing/krenkelser	Undervisning	R/KL	
Desember	Elev- og foreldreundersøkelse Udir – gjennomføres på 5 – 10. trinn. – utvides med spørsmål knyttet til digital og skjult mobbing.	Nettbasert	ADM + KL	
	Presentere trivselstall rektor-/skoleledermøte	Møte	KS/R	
Februar	Resultater fra elevundersøkelsen(udir) drøftes i: <ul style="list-style-type: none"> • Personalet • FAU/SMU • Elevråd 	Fellestid Møter Møter	R R KPER	
	Presentere resultat fra elevundersøkelsen rektor-/skoleledermøte	Møte	KS/R	
Mars	Utarbeide forebyggende tiltak i henhold til funn i elevundersøkelsen		ADM/K L	
April	Klassetrivselsundersøkelse Elevsamtaler Utviklingssamtale med foreldre	Klassetrivsel.no Skjema Møter	KL KL KL	
Mai	Funn i utviklingssamtalen drøftes Evaluering av skolens arbeid med elevens skolemiljø i: <ul style="list-style-type: none"> • Personalet • FAU/SMU • Elevråd • Trinn/klassen 	Møte Fellestid Møte Møte I time	KL ADM ADM R KPEL KL	
	Klassesamtale, IKTplan.no el. dialogspillet med tema knyttet til ulike former for mobbing/krenkelser	Undervisning	R/KL	
Juni				
Gjennom året	Fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Klasseledelse • Relasjonskompetanse • Godt vakhold 	Klasserom Fellestid Ute og inne	ALLE ALLE ALLE	

**Skolene har ansvar for å krysse av på utført.
Sendes til kommunalsjef innen utgangen av mai.
Vi vil skape en skole der alle blir sett, inkludert, verdsatt og respektert.**

REGISTRERINGSSKJEMA

.....skole skal være et trygt og godt sted for alle.

Brukes av ansatte i skolen. Dette er et tiltak for å avdekke /stoppe uakseptabel og krenkende atferd.

NAVN: _____

KLASSE: _____ DATO: _____

SIGN: _____ Leveres kontaktlærer

UNDER FØLGER UTVALGTE FRA ORDENSREGLENE

- Vise høflighet, hensyn og respekt for andre**
- Hørte ikke på tilsnakk
 - Sparke, slå, klore, dytte, kaste
 - Diskriminering (kjønn, rase, religion, meninger)
 - Erte, stenge ute, plage, dominere
 - Kalleord, banning, sexord, negativt kroppspråk

HANDLINGSFORLØP VED ENKELTSTÅENDE EPISODER/KONFLIKT MELLOM ELEVER:

1. Ansatte **griper inn**. Ta eleven(e) vekk fra situasjonen/tilskuere.
Tilkaller andre ansatte om nødvendig.
Det gis muntlig/skriftlig advarsel/melding fra en voksen. Kontaktlærer informeres.
2. **Registreringsskjema** fylles ut ved krenkende atferd og gis kontaktlærer, eventuelt brukes It´s learning og kontaktlærer varsles. Kopi til adm. Kontaktlærer snakker med eleven.
Avtaler gjøres alltid dersom en elev opplever seg krenket eller plaget.
3. Hjemmene til de involverte **informeres**. Lav terskel for slike henvendelser.
Ved episoder i timen har læreren ansvar, episoder i friminutt så har kontaktlærer ansvar.
Kontaktlærer eller eleven selv ringer foresatte og informerer om hva som har skjedd.
Ved gjentakelse eller vurdert i forhold til alvorlighetsgrad melder kontaktlærer fra til administrasjonen.
4. Tiltaksplan **vurderes** i samarbeid med administrasjonen som vurderer tiltak i henhold til ordensregler for Farsundskolen, som bortvisning, erstatningsansvar eller pålegg om å rydde opp etter seg eller rette opp skadeverk påført skolen.

VIDERE ARBEID MED SAKEN:

- Plagere og den plagede følges opp videre med samtaler av kontaktlærer eller lærer på trinnet.
- Kontaktlærer samler alle registrerte hendelser (registreringsskjema) for å følge med på om en elev blir plaget eller plager andre til stadighet.
- Ansatte blir informert om elever som plager eller blir plaget til stadighet.

Dette er vurdert til Krenkende atferd (Mobbing/Fysisk og Psykisk vold/Trusler/Rasisme/Diskriminering/Utestegning/Uthenging/Digital krenkelse)
(egen plan – kopi til administrasjon)

Kommentar: (Bruk evt baksiden)

VARSLINGSSKJEMA – MELDING OM IKKE TRIVSELSSAK

Navn på elev:

Klasse:

Dato:

(sett kryss)

Telefon: SMS: Trivselsundersøkelsen:
Brev: Epost:
Muntlig: Observasjon:

Meldt av:

Mottatt av:

Innhold i meldingen:

Følgende er gjort:

Oppfølging:

Ser du i omfang at dette er en stor sak, så skal skolen handlingsplan for elevens skolemiljø tas i bruk.

Utfylt skjema lagres i elev mappa, kopi leveres rektor og evt. kopi til kontaktlærer.

TILTAKSPLAN – ELEVENS SKOLEMILJØ

Utarbeides av kontaktlærer/sosiallærer/ ledelsen i samarbeid med eleven og foresatte.
Skolen skal dokumentere hva som blir gjort.

Navn på elev:

Klasse:

Kontaktlærer:

Dato:

Hvilket problem tiltaket skal løse:

Hvilke tiltak har skolen planlagt:

Når skal tiltakene gjennomføres:

Hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene:

Når skal tiltakene evalueres:

Sign:

- rektor/inspektør -

- kontaktlærer -

Kopi: foresatte
elevmappe

Særskiilt oppfølging knyttet til bruk av digitale medier

Forebygging

- Opplæring for alle elever i nettvett gjennom IKT-plan.no, samt jevnlig tilbud om kurs i nettvett for foreldre og elever.
- Nettvett-regler blir gjennomgått for alle elever på alle trinn ved oppstart av skoleåret.
- Skolene har brukeravtaler/Ikt-kontrakt mellom skolen og elevene/foresatte der kontrakten skal signeres. Gjelder nye elever og evt andre elever som ikke har en slik avtale.
- Nettvett-reglene gjennomgås på foreldremøtet ved oppstart av skoleåret. .
- Foresatte blir informert om hvor de kan finne kommunens nettvett-regler samt annen informasjon ved skolestart. (Lenkesamling til kommunens nettvett-regler, samt sider som Slett Meg, Barnevakten og Redd Barnas side om nettvett på kommunens hjemmeside.)
- Viktig at nettvett er et gjennomgående tema ved bruk av digitale medier på skolen, eks. mobilbruk, chatting, web-kamera, mobbing, nettsamfunn, overgrep, kildekritikk.
- Elevundersøkelsen med spørsmål om digital mobbing på 5. til 10. trinn.
- Varsle foresatte dersom skolens ledelse får informasjon om f.eks «apper» som man må være oppmerksom på.

NETTBRUK OG NETTVETT - FARSUNDSKOLEN

Nettbruk i skolen gir tilgang til mye informasjon. Det er viktig at du lærer deg til å håndtere denne informasjonen på en god måte. Du må klare å skille mellom riktig og uriktig informasjon, du må lære deg hvordan du kan bruke informasjon og du må ikke minst lære deg å beskytte deg selv mot mennesker som vil bruke informasjon mot deg.

På denne siden har vi prøvd å samle en del lenker som kan hjelpe deg som elev og deg som foresatte å få kunnskap om dette, samt hvordan du kan få hjelp om man har kommet i problemer.

IKT-kontrakt i skolen.

Mal regler - elever 1. til 4. trinn.

Mal regler elever 5. til 7. trinn.

Mal regler elever 8. til 10. trinn.

Veiledning til IKT-reglement, kontrakt og klasseregler.

Gode nettressurser:

[IKT-plan.no](#) – Nasjonal skoleressurs for opplæring i digitale ferdigheter.

[Redd barna – nettvett](#) - Svært god side både for voksne og barn – ressurser også til opplæring og foreldremøter.

[Du bestemmer](#) - Dubestemmer.no er en nettressurs om personvern, nettvett og digital dømmekraft. Her finner du blant annet filmer, fagtekster og diskusjonsoppgaver.

[SLETT MEG](#) – Trenger du hjelp til å få slettet informasjon eller nettkontoer? Her får du kanskje hjelpen du trenger.

[0-mobbing](#) – Utdanningsdirektoratet side om mobbing.

[Snakk om mobbing](#) – Trenger du noen å prate med om mobbing eller noe annet vanskelig? Her kan du chatte med trygg, voksne som kan både lytte og hjelpe.

[Tips politiet](#) – Har du støtt på noe svært ubehagelig eller kriminelt. Her kan du komme i kontakt med politiet som kan hjelpe deg.

[NETTVETT.NO - utpressing](#) – Har noen bilde, video eller informasjon som de bruker til å true eller presse deg med? IKKE LA DEM GJØRE DET. Si fra til trygge voksne. På denne siden finner du mer hjelp om temaet.

[Lenkesamling UDIR](#)– lenkeside med andre gode nettressurser.

[Bruk hue](#) – Norges største skoleturné mot nettmobbing

[Trygg bruk – medietilsynets side om trygg nettbruk.](#)

[UNG.NO](#) – god nettside for deg som er ung og som lurer på ting.

[FEIDE-ressurser](#) – Ressursside – elevkontrakt etc.

LENKENE

<https://www.reddbarna.no/vaart-arbeid/barn-i-norge/nettvett>

<https://www.dubestemmer.no/>

<https://slettmeg.no/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/>

<http://www.snakkommobbing.no/>

<https://nettvett.no/seksuell-utpressing-pa-nett/>

<https://www.politiet.no/tjenester/tips-politiet/>

<https://brukhue.com/>

<http://www.medietilsynet.no/trygg-bruk/>

<https://www.ung.no/>

FORSKRIFT OM ORDENSREGLEMENT FOR SKOLENE I FARSUND KOMMUNE

Vedtatt i Farsund kommunestyre 21.06. 2018.

I Innledning

§ 1. Hjemmel

Felles forskrift for ordensreglement for Farsundskolen er utarbeidet med hjemmel i opplæringslovens (Oppl.) § 9a-10 og forvaltningslovens § 2. Denne forskrift er overordnet skolenes lokale trivsels- og ordensreglement (se § 3).

§ 2 Formål

Farsundskolen skal preges av et konstruktivt samarbeid mellom elever, foreldre og ansatte, der elevene lærer å se seg selv som medansvarlige for et godt fellesskap og som verdifulle deltakere i dette fellesskapet. Inkludering, respekt og toleranse er grunnleggende verdier som blir vektlagt i skolehverdagen.

Gode relasjoner mellom alle aktørene i skolen er nødvendig for et godt læringsmiljø. Ordensreglementet skal sammen med skolenes tilleggsbestemmelser og forebyggende arbeid være et virkemiddel for å verne om disse verdiene og ivareta et inkluderende læringsmiljø.

Reglementet tar utgangspunkt i at skolen er til for elevene og at elevene ønsker å bruke sine positive ressurser til å bidra til et godt skolesamfunn for alle.

§ 3 Virkeområde

Ordensreglementet omfatter alle kommunale grunnskoler. I tillegg til et felles ordensreglement gis det enkelte samarbeidsutvalg myndighet til å gi utfyllende ordensregler tilpasset den enkelte skole. Fellesreglementet kan ikke fravikes. Ordensreglementet inneholder regler for oppførsel, regler for hvilke tiltak som skal brukes mot elever som bryter reglementet (sanksjoner) og regler for framgangsmåten når slike saker skal behandles (saksbehandlingsregler). Regler og sanksjoner som fremgår av opplæringsloven (Oppl.) og forskrift til opplæringsloven (FOL) er som hovedregel ikke gjentatt i ordensreglementet. Skolene plikter å informere foresatte og elever om disse reglene.

Elevene har en rekke rettigheter i henhold til opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven i forhold til medvirkning til utformingen av skolesamfunnet. Slike bestemmelser er ikke en del av ordensreglementet og blir derfor ikke nærmere behandlet her. Skolene har ansvar for elevene på skolens område. Det vil si i alle typer undervisningslokaler, fellesrom og utearealer og når elevene har undervisning andre steder enn på skolens område, for eksempel i prosjekter, leirskole, studieturer. Dette innebærer at ordensreglementet gjelder når skolen har ansvar for elevene. Også det som skjer i det digitale rom på skolens intranett, undervisningssystem, ved SMS el., vil kunne omfattes av ordensreglementet.

Ordensreglementet for den enkelte grunnskole skal også gjelde på skolevei så langt den enkelte skole gjøres kjent med ureglementerte forhold.

II Regler og sanksjoner

Farsundskolen skal gi elevene de beste muligheter for læring og utvikling. Det er derfor viktig å skape et godt arbeidsmiljø for både elever og ansatte på den enkelte skole.

§ 4 Generell oppførsel

Alle elever skal følge vanlige regler i samfunnet, herunder alminnelig god folkeskikk.

Regler for orden og oppførsel:

- Vise hensyn og respekt for andre
- Alle jobber for skape et inkluderende fellesskap
- Holde arbeidsro i timene og vise respekt for undervisningen
- Møte presis til timer og avtaler
- Gjøre skolearbeidet til avtalt tid
- Holde god orden
- Holde skolens område rent og ryddig
- Ta godt vare på alt som tilhører skolen, både ute og inne, og stelle pent med skolebøker og annet undervisningsmaterieell
- Ta godt vare på personlige eiendeler. Eventuelle verdisaker medbringes på skolen på eget ansvar.
- Banning, slåssing og forstyrrelse av andres lek er å vise manglende respekt og hensyn
- Rasistiske utsagn og handlinger er ikke tillatt
- Mobbing, herunder også digital og skjult mobbing, skal ikke forekomme
- Seksuell trakassering er ikke tillatt
- Sjikane på grunn av religion, kjønn eller livssyn er ikke tillatt

§ 5 Tiltak mot brudd på ordensreglene – sanksjoner

Alle sanksjoner skal være slik at elevene skal forstå hvilke regler som er brutt og hvorfor skolen må reagere på dette. Eleven skal hvis mulig, gis anledning til å gjøre opp for seg. Brudd på regler som følger av lov eller reglement kan sanksjoneres etter reglene i dette kapittel, hvis ikke annet er særskilt nevnt.

Farsundskolen vil normalt benytte følgende sanksjoner mot brudd på ordensreglene:

- Kontakt med hjemmet og involvering av foresatte
- Pålegg om oppgaver for å rette opp skade de har påført skolens eiendom eller eiendeler (rydde søppel, vaske gulv, fjerne tagging o.l.)
- Tilstedeværelse på skolen før eller etter skoletid i forbindelse med samtaler med lærer/rektor og/eller utføring av pålagte oppgaver
- Tilrettevisning fra skolens personale
- Muntlig/skriftlig advarsel fra lærer
- Muntlig/skriftlig advarsel fra rektor eller inspektør
- Bortvisning fra klasse/gruppe for resten av timen/arbeidsperioden etter rektors avgjørelse (myndigheten kan delvis delegeres, Oppl. § 9A-11).
- Bortvisning fra skolen for resten av skoledagen etter rektors avgjørelse
- Midlertidig eller permanent klassebytte
- Midlertidig eller permanent skolebytte
- Bortvisning fra skolen for lengre tid enn resten av skoledagen. Inntil 3 dager for 8.-10.klasse i grunnskolen.
- Anmeldelse av ulovlige forhold
- Nedsatt karakter i orden og oppførsel

Som hovedregel skal det bare ilegges sanksjoner som følger av lov eller reglement. Hvis særskilte grunner tilsier det, kan også andre sanksjoner av mindre inngripende art ilegges. Ved brudd på regler som følger av de lokale ordensreglementene som samarbeidsutvalgene kan fastsette, gjelder det samme. Sanksjonene skal stå i rimelig forhold til bruddet på ordensreglene. Dette gjelder både for tiltak i det felles ordensreglementet for Farsundskolen og for de lokale ordensreglementene. Elever plikter å overholde ilagte sanksjoner. Ved manglende overholdelse kan det ilegges nye sanksjoner.

Fysisk refsing er ikke tillatt. Med fysisk refsing siktes det ikke til fysisk arbeid i forbindelse med reparasjoner, rydding eller vask etter seg selv eller andre. Kollektiv avstraffelse kan ikke benyttes for handlinger utøvd av enkelte medlemmer av gruppen.

§ 6 Straffbare forhold

Ut fra hensynet til orden på skolene, beskyttelse av elevene og de ansatte, og som normgivende signal, skal skolene ved rådmannen anmelde straffbare forhold til politiet. Dette dreier seg om naskeri, tyveri, ran, rasisme, vold, voldtekt, utuktig omgang med mindreårige, legemsbeskadigelse, narkotika, utpressing, tvang, hærverk/skadeverk, alvorlige krenkelser knyttet til bruk av elektroniske kommunikasjonsenheter, trusler og medbringelse/bruk av våpen. Forholdet vil anmeldes uavhengig av om offer og overgriper er elev eller ansatt. Skolen skal konferere med foresatte til eleven/-e som har utført handlingen, før forholdet anmeldes.

§ 7 Oppførsel - konkrete forhold

§ 7-1 Gyldig og ugyldig fravær – grunnskolen

Elevene har plikt til å møte presis til undervisning og plikt til å delta i undervisningen i den form den blir gitt.

Ved sykdom skal skolen ha beskjed så fort som mulig. Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Når det er forsvarlig, kan rektor etter søknad gi den enkelte elev permisjon i inntil to sammenhengende uker. Fravær ut over dette er å anse som at eleven er tatt ut av skolen. Dersom barnet ikke bor på sin faste adresse, skal skolen gi melding til de rette instanser om at barnet har flyttet.

Dersom eleven kommer for sent eller er ulovlig borte fra skolen, vil hjemmet kontaktes for å få klarlagt årsaken til for sentkommingen/fraværet. De tiltakene som iverksettes må ses i sammenheng med årsak og eventuell hyppighet av for sentkommingen / fraværet. Foresatte skal involveres når fraværet inkludert for sentkomming, går ut over elevens læring og virker forstyrrende for klassens totale lærings situasjon. Elever som kommer for sent og dermed forstyrrer undervisning kan i særskilte tilfeller og ut fra en total vurdering av både eleven og situasjonen, vises bort fra klassen/gruppen for resten av timen.

Ugyldig fravær er brudd på ordensreglementet og skal tillegges vekt når ordenskarakteren skal fastsettes. Det skal ikke legges avgjørende vekt på enkelthendelser. Hovedgrunnlaget skal være orden og oppførsel det siste halve skoleåret (FOL § 3-7).

§ 7-2 Krenkende atferd, herunder mobbing og annen voldelig atferd

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på aller former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker psykisk eller fysisk. Den enkelte skole skal ha en handlingsplan mot krenkende atferd – Elevens skolemiljø. Skolen skal ha en plan for hvordan man forebygger, avdekker og håndterer slik atferd. Atferden sanksjoneres etter dette ordensreglementet, med utgangspunkt i vurdert alvorlighetsgrad.

Mobbing er fysisk og/eller psykiske angrep som over tid er rettet mot en eller flere elever og/eller ansatte. Vold eller trusler om vold skal ikke aksepteres i Farsundskolen.

I forbindelse med mobbing skal skolen alltid utarbeide en konkret tiltaksplan i tråd med Oppl. §9A-4. Tiltaksplanen skal blant annet omhandle tiltak som fører til at mobbingen opphører.

Ved vold utøvd av umyndige elever, vil elevens foresatte og offerets foresatte bli kontaktet. Ulovlige forhold vil bli anmeldt. Før vedtak om bortvisning, skal man ha vurdert å bruke andre sanksjonsalternativ.

Elever som truer med vold eller utøver vold kan vises bort fra undervisningen/skolen. Lengden på bortvisningstiden vil avhenge av elevens alder (jfr. Oppl. § 9 A-11), samt av alvorret i situasjonen.

§ 7-3 Farlige gjenstander

På skolens område er det ikke tillatt å medbringe gjenstander som kan benyttes til å utøve skade på andre, når det ikke fremstår som sannsynlig at gjenstanden bare skal benyttes til andre lovlige formål. Gjenstandene kan beslaglegges av skolen. Ulovlige gjenstander overleveres politiet. Andre beslaglagte gjenstander overleveres til eleven etter skoletid, eller til foresatte dersom eleven er umyndig.

§ 7-4 Rusmidler

Det er ikke tillatt å medbringe eller bruke alkohol, narkotika eller andre rusmidler på skolens område, herunder også tobakk, snus og e-sigaretter. Ved brudd på regelen vil umyndige elevers foresatte kontaktes. Skolen kan ved slike regelbrudd beslaglegge rusmidlene, tobakken, snusen og/eller e-sigaretten og de beslaglagte midlene overlates deretter til umyndige elevers foresatte. Ulovlige rusmidler skal overlates til politiet.

§ 7-5 Hærverk på skolens bygninger og eiendeler tilhørende skolen eller andre elever

Det skal ikke utøves hærverk på skolens bygninger, eiendeler tilhørende skolen eller tilhørende andre elever. Elever som utøver hærverk kan pålegges å rydde opp etter seg/utbedre skader som er forvoldt når opprydningen består i arbeid eleven har forutsetning for å klare, og arbeidet står i rimelig forhold til overtredelsen. Ved hærverk på skolens bygninger og/eller eiendeler kan eleven i tillegg til å bli ilagt sanksjoner etter reglementet her, også bli erstatningsansvarlig (skadeerstatningslovens § 1-1).

Skolene skal reagere dersom elever ødelegger andre elevers eiendeler. Ved hærverk vil umyndige elevers foresatte kontaktes. Angående erstatningsplikt vises det til §8 i dette reglement.

§ 7-6 Bruk av elektronisk kommunikasjonsutstyr

Elektronisk kommunikasjonsutstyr, eksempelvis mobiltelefoner og smartklokker, skal være avslått /satt i modus som ikke virker forstyrrende i undervisningstiden. Samarbeidsutvalget, eller den person utvalget delegerer ansvaret til, kan ved den enkelte skole tillate bruk av mobiltelefon i undervisningstiden når dette skjer i undervisningsrelatert sammenheng.

Samarbeidsutvalget ved den enkelte skole kan vedta at elektronisk kommunikasjonsutstyr skal være slått av når elevene bringer dette inn i skolebygningen eller inn på skolens område. Dersom elevene bryter reglene for bruk av utstyret, kan dette beslaglegges for resten av dagen. Ved gjentatte brudd på reglene i grunnskolene, skal telefonen beslaglegges og sendes hjem til foresatte ved skoledagens slutt sammen med et brev om hva som har skjedd.

Særlig alvorlig misbruk av elektronisk kommunikasjonsutstyr kan være i strid med lov om personvern og dermed bli sanksjonert etter § 6 Straffbare forhold i ordensreglementet.

§ 7-7 Internett

Skolens internett-tilgang skal som hovedregel bare brukes i undervisningsøyemed. Dette gjelder også bruken av e-post. Denne regelen er ikke til hinder for at skolens internett-tilgang kan være tilgjengelig for elever utenom den organiserte undervisningen. Skolene skal følge kommunens regler for internett med evt. lokale tilleggsregler. Reglene inneholder også en brukeravtale mellom skolen og elevene. Dersom elevene bryter reglementet, kan de avhengig av situasjonen, fratas retten til å bruke internett på skolen for et nærmere angitt tidsrom. Ved alvorlig og/eller gjentatt reglementsbrudd kan eleven utvises fra skolen i tråd med reglene i Oppl. § 9 A-11. Ulovlige forhold vil bli anmeldt.

§8 Erstatningsansvar

Elev kan ved bevisst eller grovt uaktsomt skade eller skadeverk på skolens eiendom og utstyr, bli gjort erstatningsansvarlig, jf. skadeserstatningslovens § 1-1. Foreldre er erstatningsansvarlige etter skadeserstatningslovens § 1-2. Det samme erstatningsansvar gjelder ved tap eller ødeleggelse av skolens bøker og annet utstyr.

Dersom elever gjør skadeverk på andre elevers eiendeler, er dette et privatrettslig anliggende mellom foreldre/foresatte.

§9 Flytting av elev til annen skole

Når hensynet til de andre elevene tilsier det, kan en elev i særlige tilfeller flyttes til en annen skole enn den skolen eleven har rett til å gå på. Før det blir fattet vedtak om å flytte en elev, skal en ha prøvd andre tiltak. Rådmannen fatter vedtak i slike saker. Det vises for øvrig til Oppl. § 8-1, fjerde ledd, i opplæringsloven.

§10 Karakter i orden og oppførsel

For grunnskolen er regler for karakterer i orden og oppførsel hjemlet i FOL § 3-7. Karakteren i orden og oppførsel skal som hovedprinsipp settes ned ved gjentatte brudd på en eller flere regler i det felles ordensreglementet, eller den enkelte skoles eventuelle tilleggsreglement. I tillegg kan karakteren settes ned ved spesielt grove brudd på reglementet selv om det er snakk om en enkelthendelse.

§11 Forhold som samarbeidsutvalgene selv fastsetter i ordensreglement for den enkelte skole og voksenopplæringscenter

Det enkelte samarbeidsutvalg kan konkretisere og utdype det sentrale ordensreglementet tilpasset den enkelte skole. Det sentrale ordensreglementet kan ikke fravikes.

III Saksbehandling

§12 Generelt

Behandlingen i brudd på ordensreglementet følger reglene i opplæringslovens kapittel 9A samt saksbehandlingsreglene i forvaltningslovens (fvl) herunder kap III - kap. VI ved enkeltvedtak. Ved avgjørelser som ikke er enkeltvedtak skal følgende saksbehandlingsregler uansett gjelde:

- Skolen plikter å påse at saken er så godt opplyst som mulig, og avgjørelsen skal treffes på et grunnlag som er forsvarlig etter sakens art og karakter.
- Før det blir tatt en avgjørelse om sanksjonering, f.eks. om bortvisning, skal eleven ha fått mulighet til å forklare seg muntlig overfor den som skal ta avgjørelsen, jf. opplæringsloven § 9 A-10. Hvor omstendelig dette skal foregå vil variere med alvorligheten av regelbruddet, men eleven skal uansett få muligheten til å fremme sin side av saken. I alvorlige saker skal mindreåriges foresatte kontaktes. Sanksjoner for disiplin på skolen kan ikke stride mot barnets menneskeverd, jf. barnekonvensjonen artikkel 28 nr. 2.
- Avgjørelsen bør begrunnes, og avgjørelser om utvisning skal alltid begrunnes. Begrunnelsen skal gis samtidig med underretning om avgjørelsen til eleven, med mindre særskilte forhold vanskeliggjør dette. Begrunnelsen kan gis muntlig, men ved avgjørelser av særlig betydning bør begrunnelsen gis skriftlig.

De mest alvorlige sanksjonene for brudd på ordensreglementet vil være så bestemmende for elevens rettigheter eller plikter at det må fattes enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2, noe som krever skriftlighet, begrunnelse og klagerett.

I avgjørelsen av om det dreier seg om et enkeltvedtak eller ikke er det sentralt å vurdere hvor inngripende tiltaket eller sanksjonen er. Rektors bortvisning av en elev fra skolen vil kreve et enkeltvedtak. Avgjørelse om bortvisning av en elev for opptil to klokketimer skal på den annen side ikke regnes som et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 29.

At en elev flyttes til en annen skole av hensyn til de andre elevene, vil være et tiltak etter opplæringsloven § 8-1 siste ledd, som er så inngripende at skoleeier må fatte et enkeltvedtak.

Departementet vil være klageinstans for enkeltvedtak i grunnskolen, jf. opplæringsloven § 15-2.

Det er viktig å opprettholde et godt samarbeid mellom skolen og hjemmet. Selv om en sanksjon ikke regnes som et enkeltvedtak, bør derfor skolen informere foreldre/foresatte om hendelsen og reaksjonen som har blitt brukt. Også ved innføring av tiltak begrunnet i opplæringen kan det være behov for å kontakte foreldre/foresatte.

Det er viktig at skolen på en eller annen måte redegjør skriftlig for de sanksjoner eller tiltak de iverksetter, da skolen har en plikt til å dokumentere hva de gjør for å oppfylle aktivitetsplikten, jf. opplæringsloven § 9 A-4. I forhold til oppfølging av aktivitetsplikten er Fylkesmannen klageinstans jf. opplæringsloven § 9 A-6.

§ 13 Kunngjøring

Ordensreglementet for grunnskolene i Farsund skal gjøres kjent for elever, foreldre/foresatte og ansatte hvert år ved skoleårets begynnelse. Dette jf. §9a-10, 4. ledd.

§ 14 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra 01.08.2018.

UTSKRIFT AV MØTEBOK

FARSUND KOMMUNE – KONTROLLUTVALGET

Onsdag 22. november 2017

SAK 11/17 RAPPORT FORVALTNINGSREVISJON – PSYKOSOSIALT MILJØ I UNGDSOMSSKOLENE I FARSUND KOMMUNE

Forvaltningsrevisor presenterte rapporten og svarte på spørsmål. Administrasjonen kommenterte rapporten.

Kontrollutvalget vedtok følgende innstilling:

- 1. Kommunestyret ber rådmannen følge opp revisors anbefalinger i rapporten.*
- 2. Kommunestyret ber om at rådmannen innen 1. juli 2018 gir en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan anbefalingene i rapporten er fulgt opp.*

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Vedlegg:

Rapport fra Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS datert november 2017

Saksopplysninger:

Generelt:

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon undersøker kontrollutvalget om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Denne rapporten dreier seg om det psykososiale miljøet på ungdomsskolene i kommunen med spesiell fokus på skjult mobbing og digital mobbing.

Fokus på å bidra til forbedring er svært viktig for kontrollutvalget og en håper at rapporten kan være et bidrag til skolenes videre arbeid mot mobbing.

Bakgrunn:

Dette prosjektet er prioritert i Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019 som er vedtatt av kommunestyret. Kontrollutvalget bestilte prosjektet 10. november 2016, mens prosjektplanen ble vedtatt februar 2017.

Rapporten har på vanlig måte vært på høring hos kommunen og høringssvaret fremkommer av rapporten.

Rapport legges med dette frem for behandling i kontrollutvalget. Det er kommunestyret som fatter endelig vedtak i saken etter innstilling fra kontrollutvalget.

Revisjonen vil presentere rapporten i møtet.

Saksutredningen tar utgangspunkt i rapportens sammendragsdel. For nærmere beskrivelse av temaet vises det til selve rapporten.

Problemstillinger:

Forvaltningsrevisjonsprosjektet har vært gjennomført med følgende problemstilling:

I hvilken grad arbeider ungdomsskolene i Farsund kommune med psykososialt miljø?

I undersøkelsen har følgende underspørsmål ligget til grunn:

1. *Hva er mobbesituasjonen på ungdomstrinnet i Farsund?*
2. *Hvordan defineres mobbing i skolene?*
3. *Hvem avgjør om en elev blir mobbet?*
4. *Hvilke tiltak iverksetter skolene for å forebygge, avdekke (oppdage) og håndtere skjult mobbing og digital mobbing?*
5. *Hvordan evalueres skolenes handlingsplan mot mobbing?*

Resultatet av undersøkelsen:

Funnene i undersøkelsen er detaljert beskrevet i rapporten. Beskrivelsen av funnene her i saksutredningen er utdrag hentet fra rapportens sammendragsdel.

Hovedfunnet i undersøkelsen er at både skjult mobbing og digital mobbing er en utfordring for mange elever på ungdomstrinnet. 153 elever oppga å minst en gang ha vært utsatt for skjult mobbing i løpet av det siste skoleåret (2016/2017). Samtidig oppga 57 elever å ha minst en gang opplevd digital mobbing i denne perioden. Til sammen opplevde 93 elever at mobbingen gjentok seg to ganger eller oftere i måneden. 28 elever rapporterte å bli mobbet minst en gang i uken.

Revisjonens analyse viser at både skjult mobbing og digital mobbing var mest vanlig blant jenter. Videre tyder undersøkelsen på at den høye forekomsten av mobbing gjelder alle trinn på begge ungdomsskolene.

Ungdomsskolene arbeider godt mot mobbing generelt, men revisjonen mener i sin rapport at dette arbeidet ikke i tilstrekkelig grad er rettet mot skjult mobbing og digital mobbing.

«Ungdomsskolene har ikke utarbeidet en konkret definisjon som fanger opp særtrekkene til disse mobbeformene, og det er uklart hvorvidt det finnes en felles forståelse for hvilken atferd som anses som mobbing. Skolene mangler tilstrekkelige rutiner for å sikre at elevenes

subjektive opplevelse av mobbing og krenkelser blir avgjørende i vurderingene om deres rett til et godt psykososialt miljø er oppfylt. Kartleggingen av elevenes psykososiale skolemiljø inneholder ikke en tilstrekkelig måling av forekomsten av skjult mobbing, og fristen for rapportering til skoleeieren etterleves ikke. Skolene mangler tilstrekkelige egnede tiltak og rutiner for å forebygge, avdekke og håndtere skjult mobbing. Når det gjelder digital mobbing arbeider Lista ungdomsskole i for liten grad for å aktivt forebygge forekomsten av digitale krenkelser. Særskilte tiltak for å avdekke og håndtere særtrekkene ved digital mobbing mangler ved begge ungdomsskolene. Til slutt er det ikke dokumentert en formell evaluering av skolens arbeid med elevenes psykososiale miljø, samt aktuelle planer og rutiner mot mobbing, selv om en slik evaluering ifølge kommunens egne rutiner skal foretas på årlig basis».

Revisors anbefalinger:

På bakgrunn av sin gjennomgang, gir revisjonen følgende anbefalinger til skolens videre arbeid med skjult mobbing og digital mobbing:

- Revisjonen anbefaler kommunen og ungdomsskolene å utarbeide en felles definisjon på mobbing, skjult mobbing og digital mobbing. Vi vil anbefale at disse definisjonene utledes fra forskning og offentlige veiledere, og innbefatter hva skolene legger i mobbeatferd som ikke tolereres. Dette er etter vår mening viktig for å forebygge, avdekke og håndtere skjult mobbing og digital mobbing.
- Det bør tydelig fremgå av kommunens rutiner at det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er *avgjørende* i vurderingen av om elevens rett til et godt psykososialt miljø er oppfylt. Dette kravet er skjerpet etter lovendring 01.08.2017 og fremgår nå av oppl. § 9a-4 fjerde ledd.
- Revisjonen anbefaler at fremtidige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen ferdigstilles og legges frem for kommunestyret innenfor fristen oppgitt i kommunens årshjul for skolemiljøarbeid.
- Vi vil anbefale Farsund kommune å nevne hvilket mål som ligger til grunn for arbeidet for elevenes psykososiale skolemiljø i kommunale rutiner og/eller i skolens handlingsplaner mot mobbing.
- Revisjonen anbefaler ungdomsskolene å vurdere systematisk bruk av kartleggingsverktøy som er tilstrekkelig egnet til å måle forekomsten av ulike former for skjult mobbing.
- Revisjonen anbefaler Lista ungdomsskole å vurdere tiltak som egner seg til å aktivt å forebygge forekomsten av digital mobbing. Dessuten anbefaler vi begge ungdomsskolene å vurdere tiltak og rutiner som er tilstrekkelig egnet til håndtering og oppfølging av tilfeller av digital mobbing. Kunnskap og tips kan hentes fra relevant forskning på området.
- Revisjonen anbefaler ungdomsskolene å vurdere særskilte tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere forekomsten av skjult mobbing, inkludert baksnakking, ryktespredning og lignende. Kunnskap og tips kan hentes fra relevant forskning på området.
- Revisjonen anbefaler at ungdomsskolenes handlingsplaner mot mobbing gjennomgås *årlig* og at analyser og risikovurdering ligger til grunn for hvilke tiltak som skal settes i verk mot krenkelser og mobbing. Evaluering av planene bør dokumenteres. Kommunen bør støtte skolens evalueringsarbeid ved å sørge for at kommunalsjef og skolene samarbeider om aktuelle rutiner på dette området.

- Revisjonen anbefaler ungdomsskolene og kommunen å vurdere en felles avklaring av dagens antimobbe rutiner, deres hierarki og virkeområder. En slik avklaring bør tegne et tydelig bilde av hvem som har ansvar for å kvalitetssikre og iverksette enkelte rutiner og tiltak ved tilfeller av mobbing. Revisjonen vil til slutt anbefale at pågående arbeid for å tilpasse retningslinjer, handlingsplaner og mobbedefinisjoner til ny § 9a i opplæringsloven, utføres i tett samarbeid mellom kommunen og ungdomsskolene.

Vurdering:

Som nevnt tidligere i saken er et viktig formål med forvaltningsrevisjon å bidra til forbedringer. Denne rapporten viser at det foregår et godt arbeid mot mobbing, men at dette ikke i tilstrekkelig grad er rettet mot skjult mobbing og digital mobbing.

Jeg råder kontrollutvalget til å anbefale kommunestyret å be rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger i rapporten.

Det bør i settes en frist for tilbakemelding til kontrollutvalget og evt. kommunestyret. Fristen må være såpass romslig at rådmannen gis tilstrekkelig tid til å følge opp anbefalingene.

Forslag til innstilling:

1. Kommunestyret ber rådmannen følge opp revisors anbefalinger i rapporten.
2. Kommunestyret ber om at rådmannen innen 1. juli 2018 gir en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan anbefalingene i rapporten er fulgt opp.

Rett utskrift:

Willy Gill
Utvalgssekretær

Utskrift sendt elektronisk til: Postmottak, ordfører, rådmann, revisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Farsund kommune

Sak 11/18

Møtedato: 19.09.2018

Saksbehandler: Willy Gill

SAK 11/18 NUMMERERT BREV NR. 21 – ELEKTRONISKE REISEREGNINGER

Vedlegg:

Nr. brev nr. 21 – Elektroniske reiseregninger

Saksopplysninger

Oppdragsansvarlig revisor skal i henhold til revisjonsforskriften § 15 hvert år avgi en skriftlig egenvurdering om sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må vurdere om revisors egenvurdering tilsier at revisor tilfredsstillende de krav til uavhengighet som fremgår i kommuneloven og revisjonsforskriften.

Forslag til vedtak:

Basert på revisors egenvurdering av sin uavhengighet mener kontrollutvalget at det kan konkluderes med at revisor tilfredsstillende kommuneloven og revisjonsforskriftens krav til uavhengighet.

***KOMMUNEREVISJONEN VEST
VEST-AGDER IKS***

REPRESENTANTSKAPET

INNKALLING TIL

Tirsdag, 25.09.2018, kl. 18:00

Varamedlemmer møter bare etter særskilt innkalling.

***Lyngdal rådhus
Servicekontoret, møterom Dagros***

KOMMUNEREVISJON VEST, VEST-AGDER IKS

REPRESENTANTSKAPET

Følgende medlemmer er innkalt:

Bodil Stensrud	Audnedal kommune
Johnny Deisz	Farsund kommune
Frank Øverland	Flekkefjord kommune
Kirsten Svensson	Hægebostad kommune
Judith Kvelland Rogstad	Kvinesdal kommune
Svein Lysestøl	Lindesnes kommune
Thor Håkon Føreland	Lyngdal kommune
Øystein Rui Kristoffersen	Mandal kommune
Gunnar Skaar	Marnardal kommune
Anne Grethe Liland	Sirdal kommune
Alexander Skeibrok	Åseral kommune
Monica Nilsen	Ansattes representant
Helge Elle	Styreleder
Irene Loka	Revisjonssjef

SAKSLISTE:

05/2018	Godkjenning av innkallingen og saksliste til representantskapet.
05/2018	Valg av to representanter til å underskrive protokoll fra møtet.
07/2018	Budsjett 2019. Økonomiplan 2019-2022.
08/2018	Valg til styret

MELDINGER

M-05/2018	Protokoll fra representantskapsmøte 10.04.2018.
M-06/2018	Protokoll fra styremøte 25.06.2018.

Evt. forfall meldes til revisjonssjef på telefon 47 25 47 20 eller e-post Irene.Loka@komrev-vest.no

Varamedlemmer mottar sakspapirer, men møter bare etter særskilt innkalling.

Flekkefjord, 24.08.2018

Irene Loka
revisjonssjef

Årsbudsjett 2019 med utgiftsfordeling på kommunene. Økonomiplan 2019 – 2022.

Vedlegg:

- Styresak 06/2018.
- Forslag til budsjett for 2019.

I henhold til lov om interkommunale selskaper § 18 og 20 skal representantskapet vedta budsjett for kommende kalenderår og en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Økonomiplanen skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i perioden. Forskrift om årsbudsjett for interkommunale selskaper § 2 angir at representantskapet innen årets utgang skal fastsette bindende økonomiske rammer for selskapets drift for kommende kalenderår og at styret for selskapet fastsetter den nærmere fordeling av de økonomiske rammene.

I henhold til selskapsavtalens §§ 6 og 10 tilligger det representantskapets myndighet å vedta budsjett og økonomiplan, herunder å bestemme den nærmere fordeling av utgiftene på den enkelte kommune og virksomhet. Vedtatt budsjett/økonomiplan skal oversendes eierne innen 10. oktober før budsjettåret for innarbeidelse i deltakerkommunenenes årsbudsjett.

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS er etablert med det formål å utføre revisjon og ha tilsyn med deltakerkommunene i henhold til kommunelovens § 60 og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalg. Tilsvarende gjelder også kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerkommunene er medeiere i. Selskapet kan også påta seg andre revisjonsoppdrag hvor eierkommunene har interesser i den utstrekning revisorlovgivningen gir adgang til dette. Jfr. selskapsavtalens § 4. Alle selskapets oppdrag kan dermed knyttes til deltakerkommunenenes interesser.

Når det gjelder forutsetninger og rammer for budsjettet vises det til vedlagt styresak 06/2018. En forutsetter også samme aktivitetsnivå i årene framover som det en har lagt opp til i 2019, dvs. samme budsjettall er videreført.

Økonomiplan i perioden 2018 – 2021:

	Regnskap	Budsjett	Forslag årsbudsjett	Forslag til økonomiplan			Endring
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2018-2019
Sum driftsinntekter	-8 403	-9 400	-10 070	-10 070	-10 070	-10 070	7,13 %
Sum driftsutgifter	8 395	9 410	10 070	10 070	10 070	10 070	7,01 %
Brutto driftsresultat	-8	10	0	0	0	0	-100,0 %
Netto finansinntekter	-30	-40	-40	-40	-40	-40	0,0 %
Netto driftsresultat	-38	-30	-40	-40	-40	-40	
Netto avsetninger	38	30	40	40	40	40	
Årets mer/mindreforbrul	0	0	0	0	0	0	
Inkludert i sum driftsinntekter:							
Inntekt fra kommuner	-6 883	-8 100	-8 710	-8 710	-8 710	-8 710	
Inntekt fra andre kunder	-1 351	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	

Utgiftsfordeling på kommunene:

Inntekt fra kommunene er budsjettert med kr 8 730 000. Utgiftsfordelingen mellom kommunene er i budsjettet revidert da flere kommuner over tid har brukt en del mer timer enn det som tidligere har ligget til grunn for timebudsjett, mens en kommune har brukt færre. I tillegg har vi økt antall timer til forvaltningsrevisjon for Åseral kommune. Timefordelingen er ikke inkludert reisetid og matpauser. Den endelige utgiftsfordelingen og avregning for den enkelte kommune vil bli foretatt i årsregnskapet etter det faktiske timeforbruket i den enkelte kommune.

Utgangspunktet for budsjettet er å betjene alle eierkommunene ut fra deres behov for våre tjenester. Timefordelingen må derfor sees på som et utgangspunkt for antatt ressursbruk. Den endelige faktureringen og årsavregningen vil bli etter det timeforbruket som den enkelte kommune har hatt. Selv om vi har foretatt en revidering av timefordelingen, vil det sannsynligvis være avvik mellom budsjettert timeforbruk og faktisk timeforbruk. Faktorer som kan påvirke den endelige regningen er tidsforbruket på regnskapsrevisjon, bruk av bistand, antall attestasjonsoppdrag, særskilte revisjonsprosjekter som kommer opp og som trenger rask behandling. Modellen det er lagt opp til fordrer en viss fleksibilitet hos kommunene.

Jeg finner det også nødvendig å nevne at oppsettet nedenfor ikke representerer kommunerevisjonens kostnad per time brukt på kunder, men er en fordelingsnøkkel for å fordele budsjetterte utgifter per kommune basert på revisjonstimer planlagt brukt i den enkelte kommune.

Styret foreslår at følgende utgiftsfordeling legges til grunn for 2019:

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Mamardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Representantskapet anbefales å gjøre slikt

vedtak:

Det framlagte årsbudsjett for 2019 med utgiftsfordeling mellom kommunene, og økonomiplan for årene 2019 – 2022 vedtas.

Budsjettet er basert på følgende utgiftsfordeling mellom kommunene:

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Mamardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Flekkefjord, 17.08.2018

Irene Loka
revisjonssjef

Styret

Sak nr: 06/2018
Møtedato: 25.06.2018
Saksbeh.: Irene Loka

Særutskrift

Budsjett 2019. Økonomiplan 2019-2022

Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:

Styret innstiller til representantskapet at det framlagte forslaget til budsjett for 2019 og økonomiplan for årene 2019 - 2022 vedtas.

Budsjettet er basert på følgende utgiftsfordeling mellom kommunene:

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Saksutredning:

Vedlegg:

Forslag til årsbudsjett for 2019.

Følgende forutsetninger er lagt for budsjettet:

Budsjettet er basert på en bemanning på i underkant av 9,5 årsverk. Dette er en økning på 0,6 årsverk innen regnskapsrevisjon. Bemanningsnivået bygger på økt forventet mengde revisjonsoppdrag og oppdrag med forvaltningsrevisjon og overordnet analyse ut fra det omfanget som har vært siste år. Vi ser også en viss risiko for at pågående arbeid med kommunesammenslåing vil medføre ekstra arbeid for revisjonen. Spesielt gjelder dette forhold knyttet til regnskapet i kommuner som skal legges ned og nye som skal opprettes. Ut fra disse betraktningene har vi så basert oss på det nevnte bemanningsnivå.

Bemanningsøkningen er dekket opp av et engasjement fram til kommunesammenslåingen er gjennomført, dvs. til våren 2020.

Driftsutgifter – driftsforutsetninger

* Lønnsutgifter

Budsjett: kr 8 822 000

Fast lønn er beregnet med en lønnsvekst i 2019 på 3,3 %, som er et snitt av prognosen til SSB og Norges Bank.¹ En har lagt til grunn en lønnsvekst i 2018 på 2,8 %, som er resultatet fra de sentrale lønnsforhandlingene i kommunesektoren.

Overtiden er budsjettert med kr 250 000. Dette er på samme nivå som budsjettet for 2018.

Pensjonskostnaden er beregnet ut fra en sats på 15 %. Jeg har ikke noe budsjett fra KLP å støtte meg til, så jeg har derfor lagt inn kr 950 000 i budsjettet. Nivået på budsjettet er usikkert, men ut fra erfaringer fra tidligere år bør dette være tilstrekkelig.

Arbeidsgiveravgiften er beregnet med 14,1 %.

Samlet er lønnskostnadene, med de forutsetningene som er skissert over, budsjettert med en økning på 7,1 % fra 2018. Økningen skyldes i tillegg til ordinær lønnsvekst, også en økning i personalressurser.

* Andre driftsutgifter

Budsjett: kr 1 248 000

Sum driftsutgifter er økt med kr 74 000 fra 2018. Dette gjelder hovedsakelig momskompensasjon (kr 40 000) og økning i avgifter og lisenser.

Enkelte av postene som er budsjettert gjelder bl.a.:

	2019	2018
Kontingenter		
NKRF (medlemskontingent og premie for kvalitetskontroll)	113 000	110 000
KS - medlemskap		
Lisenser		
Sticos (oppslag regnskap)		
Descartes (revisjonsprogram)	214 000	200 000
Current timeregistreringssystem		
Gyldendal Rettsdata (oppslag lov/forarbeid/litteratur)		
Acrobat Adobe		
Questback – program for gjennomføring av spørreundersøkelser		
Drifting IT, DDV	120 000	115 000

Gjennomgang av inntektspostene:

* Inntekt fra kommuner

Budsjett: kr 8 730 000

Inntektene fra kommunene har en økning på 7,8 %. Basert på kommunenes behov for revisjonstimer de siste årene samt forventninger om kommende oppdragsomfang, har vi foretatt en revidering av timebudsjettet for kommunene Kvinesdal, Flekkefjord, Sirdal og Marnardal. Siden flere av kommunene i flere år har hatt et høyere timeforbruk enn det som

¹ Basert på prognose fra Norges Bank og SSB, Konjunkturtendensene 2018/2.

har vært budsjettert, har vi for disse foretatt en økning i antall timer, mens vi for Marnardal har redusert antall timer. Dette gir et bedre samsvar mellom forventet forbruk og faktisk forbruk av timer. Kostnadsfordelingen mellom kommunene endres dermed på bakgrunn av timejusteringen. Det kan være flere årsaker til at timeforbruket har økt de siste årene. Blant annet har noen kommuner fått en stor økning i antall attestasjoner som må bekreftes av revisor. En annen grunn er økt bruk av bistand fra revisjonen samt at særskilte forhold i den enkelte kommune krever mer timer til revisjonsoppdraget. Samlet er antall timer økt med 360. Økningen i timer er avtalt med rådmannen i de kommunene det gjelder. Antall timer til forvaltningsrevisjon er også økt for Åseral kommune etter anmodning fra kontrollutvalget. Økningen i samlet inntekt fra kommunene skyldes i tillegg til vanlig lønns- og prisstigning, også en økning i personalressurser.

* **Inntekt fra andre kunder**

Budsjett: kr 1 200 000

En har budsjettert inntekten med en økning i timepris fra kr 830 til kr 855, en økning på 3 %. Budsjettert timeomfang ble økt i 2018. Det er ikke gjort endringer i dette anslaget for 2019. Antall timer vil være påvirket av timer som medgår til revisjon, attestasjoner og bistand.

Finans – overføringer

Renteinntektene er budsjettert med kr 40 000.

I tillegg er det lagt inn en overføring til investering på kr 40 000 for å dekke opp egenkapitalinnskudd til KLP.

Utgiftsfordeling på kommunene

Utgiftsfordelingen mellom kommunene er i budsjettet revidert da flere kommuner over tid har brukt en del mer timer enn det som tidligere har ligget til grunn for timebudsjett, mens en kommune har brukt færre. I tillegg har vi økt antall timer til forvaltningsrevisjon for Åseral kommune. Timefordelingen er ikke inkludert reisetid og matpauser. Den endelige utgiftsfordelingen og avregning for den enkelte kommune vil bli foretatt i årsregnskapet etter det faktiske timeforbruket i den enkelte kommune.

Utgangspunktet for budsjettet er å betjene alle eierkommunene ut fra deres behov for våre tjenester. Timefordelingen må derfor sees på som et utgangspunkt for antatt ressursbruk. Den endelige faktureringen og årsavregningen vil bli etter det timeforbruket som den enkelte kommune har hatt. Selv om vi har foretatt en revidering av timefordelingen, vil det sannsynligvis være avvik mellom budsjettert timeforbruk og faktisk timeforbruk. Faktorer som kan påvirke den endelige regningen er tidsforbruket på regnskapsrevisjon, bruk av bistand, antall attestasjonsoppdrag, særskilte revisjonsprosjekter som kommer opp og som trenger rask behandling. Modellen det er lagt opp til fordrer en viss fleksibilitet hos kommunene.

Jeg finner det også nødvendig å nevne at oppsettet nedenfor ikke representerer kommunerevisjonens kostnad per time brukt på kunder, men er en fordelingsnøkkel for å fordele budsjetterte utgifter per kommune basert på revisjonstimer planlagt brukt i den enkelte kommune.

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Økonomiplan:

Flere av våre kommuner er i gang med kommunereformen og forbereder sammenslåing til nye kommuner. Ny kommunelov trer i kraft fra 1.1.2020. Herunder er det bestemt at revisor skal gjennomføre en ny lovfestet tilleggsoppgave til finansiell revisjon. Oppgaven gjelder en forenklet etterlevelserevisjon av økonomiforvaltningen med rapportering til kontrollutvalget innen 30. juni. Denne oppgaven vil kreve ekstra ressurser. Vi har valgt å forutsette samme driftsnivået i hele økonomiplanperioden, men antar at en vil få en nærmere avklaring av nivået i kommende budsjettår.

	Regnskap		Forslag			Forslag til økonomiplan			Endring 2018-2019
	2017	Budsjett 2018	Budsjett 2018	årsbudsjett 2019	2020	2021	2022		
Sum driftsinntekter	-8 403	-9 400	-9 400	-10 070	-10 070	-10 070	-10 070	7,13 %	
Sum driftsutgifter	8 395	9 410	9 410	10 070	10 070	10 070	10 070	7,01 %	
Brutto driftsresultat	-8	10	10	0	0	0	0	-100,0 %	
Netto finansinntekter	-30	-40	-40	-40	-40	-40	-40	0,0 %	
Netto driftsresultat	-38	-30	-30	-40	-40	-40	-40		
Netto avsetninger	38	30	30	40	40	40	40		
Årets mer/mindreforbrul	0	0	0	0	0	0	0		
Inkludert i sum driftsinntekter:									
Inntekt fra kommuner	-6 883	-8 100	-8 100	-8 710	-8 710	-8 710	-8 710		
Inntekt fra andre kunder	-1 351	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200		

Den videre budsjettprosessen:

I henhold til selskapsavtalens §§ 6 og 10, jfr. lov om interkommunale selskaper § 7, tilligger det representantskapets myndighet å vedta budsjett og økonomiplan, herunder å bestemme fordelingen av utgiftene på den enkelte kommune og virksomhet. Vedtatt budsjett/økonomiplan skal oversendes eierne innen 10. oktober før budsjettåret for å innarbeide dette i deltakerkommunenes årsbudsjett.

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS er etablert med det formål å utføre revisjon og ha tilsyn med deltakerkommunene i henhold til kommunelovens § 60 og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalget. Tilsvarende gjelder også kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerkommunene er medeiere i. Selskapet kan også påta seg andre revisjonsoppdrag hvor eierkommunene har interesser i den utstrekning revisorlovgivningen gir adgang til dette. Jfr. selskapsavtalens § 4. Alle selskapets oppdrag kan dermed knyttes til deltakerkommunenes interesser.

Ut fra dette vil jeg tilrå at styret gir følgende

innstilling:

Styret innstiller til representantskapet at det framlagte forslaget til budsjett for 2019 og økonomiplan for årene 2019 - 2022 vedtas.

Budsjettet er basert på følgende utgiftsfordeling mellom kommunene:

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Flekkefjord, 14.06.2018

Irene Loka
Revisjonssjef

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS

Forslag til årsbudsjett 2019

	Forslag årsbudsjett 2019	Årsbudsjett 2018	Regnskap 31.12.17	Endring B2018-B2019
Driftsinntekter:				
16200 Inntekt kommuner	-8 730 000	-8 100 000	-6 883 328	7,8 %
16500 Inntekt fra andre	-1 200 000	-1 200 000	-1 351 285	0,0 %
17100 Refusjon sykepenger				
17102 Refusjon feriepenger sykelønn			-6 138	
17290 MVA.komp drift	-140 000	-100 000	-161 623	40,0 %
17700 Diverse refusjoner				
17701 Refusjon fra private			-554	
Sum Driftsinntekter	-10 070 000	-9 400 000	-8 402 928	-670 000
Driftsutgifter:				
10100 Lønn faste stillinger	6 330 000	5 800 000	5 124 561	9,1 %
10300 Ekstrahjelp			26 589	
10400 Overtid	250 000	250 000	251 260	0,0 %
10500 Annen lønn og trekkpl. godtgj.	70 000	84 000	66 300	-16,7 %
10800 Godtgjørelse styremedl.	100 000	100 000	104 000	0,0 %
10850 Tappt arbeidsfortjeneste	10 000	10 000		0,0 %
10900 Pensjon	950 000	950 000	602 118	0,0 %
10902 Skattepl. forsikringsordn	12 000	12 000	9 283	0,0 %
10990 Arbeidsgiveravgift	1 100 000	1 030 000	874 320	6,8 %
Sum Personalutgifter	8 822 000	8 236 000	7 058 431	586 000
11000 Kontormateriell	30 000	46 000	28 714	-34,8 %
11002 Andre kontorutgifter			1 671	
11003 Abonnementer, aviser og fagtidsskrift	30 000	30 000	26 912	0,0 %
11153 Servering møter	10 000	18 000	7 225	-44,4 %
11200 Samlepost annet forbruksmaterieill, råvare	10 000	10 000	11 102	0,0 %
11201 Utgiftsdekning egne ansatte			26 354	
11204 Velferdstiltak	26 000	25 000	24 648	4,0 %
11206 Regnskapsføring	37 000	35 000	34 968	5,7 %
11301 Porto	2 000	5 000	1 660	-60,0 %
11302 Telefoni	30 000	5 000	1 001	500,0 %
11401 Annonser			20 700	
11500 Kurs/opplæring	140 000	140 000	104 474	0,0 %
11602 Reiseutg. Oppg.pl.	150 000	150 000	116 887	0,0 %
11700 Reiseutgifter, ikke oppg.pl. (lønn)	50 000	50 000	6 012	0,0 %
11703 Reiseutgifter, ikke oppg.pl.			35 259	
11850 Forsikring	3 000	5 000	2 354	-40,0 %
11854 Kollektiv ulykkes-/gr.livsforsikring	8 000	5 000	3 229	60,0 %
11950 Avgifter, gebyrer, lisenser	123 000	110 000	97 454	11,8 %
11954 Lisenser på dataprogram	214 000	200 000	180 997	7,0 %
12001 Inventar og utstyr	15 000	15 000	8 958	0,0 %
12003 IT-utstyr	15 000	15 000	46 525	0,0 %
12401 Driftsavtale IT	120 000	115 000	104 052	4,3 %
12706 Revisjon	15 000	15 000	14 043	0,0 %
13700 Kjøp fra private	80 000	80 000	269 766	0,0 %
14290 MVA. pl. anskaffelser	140 000	100 000	161 623	40,0 %
Sum Andre driftsutgifter	1 248 000	1 174 000	1 336 588	74 000
Avskrivninger				
Sum driftsutgifter	10 070 000	9 410 000	8 395 019	660 000
Brutto driftsresultat	0	10 000	-7 909	-10 000
15000 Netto renteutgifter				
19000 Netto renteinntekter	-40 000	-40 000	-30 497	0
Netto driftsresultat	-40 000	-30 000	-38 406	-10 000
19300 Bruk av tidligere mindreforbruk				
19400 Bruk av disposisjonsfond				
15400 Avsetning til disposisjonsfond				
15700 Overført til inv.	40 000	30 000	38 406	10000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	0	0

Valg til styret

Representantskapet foretok i møtet 10.04.2018 følgende valg av styremedlemmer og varamedlemmer til styret.

Medlem:	Varamedlem:
Helge Elle – Farsund	Thor Håkon Føreland – Lyngdal
Ingeborg Haugdom - Flekkefjord	Shirley Rødland – Kvinesdal
Wenche Storaker – Lindesnes	Alf Morten Normann – Flekkefjord
Olav Skagestad – Mandal	Rune Stangeland - Mandal
Bente Naglestad – Audnedal	Robert Kjellemo – Marnardal

Imidlertid viser det seg at kvinnekvoten ikke er oppfylt blant varamedlemmene, jf. bestemmelser i lov om interkommunale selskaper § 10 som sier at begge kjønn skal representeres i styret og at disse reglene gjelder både ved valg av styremedlemmer og ved valg av varamedlemmer, jf. aksjeloven § 20-6. Rune Stangeland har på den bakgrunn akseptert å fratrukke sin posisjon slik at et kvinnelig varamedlem kan bli valgt.

I tillegg er en blitt oppmerksom på at valgt styremedlem Ingeborg Haugdom også har et styreverv i IRS Miljø IKS som revideres av Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS. Dette forholdet medfører at vår uavhengighet som revisor ikke vil være til stede i forbindelse med utførelsen av revisjon av selskapet. Det er strenge krav til revisors uavhengighet, noe som også gjelder for styremedlemmer. Jf. kommuneloven § 79:

«Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene»

Videre følger det av forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv., § 13:

«Den som foretar revisjon etter denne forskrift kan ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.

Den som foretar revisjon kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Den som foretar revisjon kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.»

Ingeborg Haugdom har meddelt at hun fratrer sin posisjon som styremedlem i Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS slik at selskapet fortsatt kan inneha oppdraget som revisor for IRS Miljø IKS.

På bakgrunn av disse to forholdene har valgkomiteen foreslått å innstille Anne Lise Aukland, Mandal som nytt varamedlem. Forslag til kandidat som erstatter Ingeborg Haugdom som styremedlem er Heidi Lygre Hansen, Kvinesdal.

Flekkefjord, 27.08.2018

Irene Loka
revisjonssjef

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS

Protokoll fra representantskapet

Møte nr. 01/2018
 Sted: Lyngdal rådhus
 Dato: 10.04.2018
 Tid: 18:00 – 18:30

Til stede:	Bodil Stensrud Frank Øverland Kirsten Svensson Judith Kvelland Rogstad Elisabeth Stølen Thor Håkon Føreland Øystein Rui Kristoffersen Anne Grethe Liland Monica Nilsen Helge Elle Irene Loka	Audnedal kommune Flekkefjord kommune Hægebostad kommune Kvinesdal kommune Farsund kommune Lyngdal kommune Mandal kommune Sirdal kommune Ansattes representant Styreleder Revisjonssjef
Forfall:	Gunnar Skaar Bjørgulv Foss Johnny Deisz	Marnardal kommune Marnardal kommune Farsund kommune
Ikke møtt:	Svein Lysestøl Alexander Skeibrok	Lindesnes kommune Åseral kommune

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
01/2018	Godkjenning av innkallingen og saksliste til representantskapet.
02/2018	Valg av to representanter til å underskrive protokoll fra møtet.
03/2018	Årsregnskap og årsberetning 2017.
04/2018	Valg av medlemmer og varamedlemmer til styret.

Meldinger:

M-01/2018	Protokoll fra representantskapsmøte 26.09.2017.
M-02/2018	Protokoll fra styremøte 13.09.2017.
M-03/2018	Protokoll fra styremøte 05.12.2017.
M-04/2018	Protokoll fra styremøte 06.02.2018.

Sak 1/2018: Godkjenning av innkalling og sakliste til representantskapet.

Representantskapet hadde ingen merknader til innkalling og sakliste.

Sak 02/2018: Valg av to representanter til å underskrive protokoll fra møtet.

Representantskapet gjorde følgende enstemmige vedtak:

Thor Håkon Føreland og Kirsten Svensson ble valgt til å signere protokoll.

Sak 03/2018: Årsregnskap og årsmelding 2017.

Representantskapet gjorde følgende enstemmige vedtak:

Eierkommunene avregnes i samsvar med oversikten vist nedenfor.

	Budsjett timer	Brukt timer	% kostnad fordeling	Kostnads- fordeling	Innbetalt 2017	Avregning 2017	%-fordeling budsjett
Audnedal kommune	440	427	6,3 %	434	461	-27	5,9 %
Farsund kommune	880	757	11,2 %	770	923	-153	11,8 %
Flekkefjord kommune	800	547	8,1 %	556	839	-283	10,8 %
Hægebostad kommune	420	472	7,0 %	480	440	40	5,6 %
Kvinesdal kommune	750	834	12,3 %	848	787	61	10,1 %
Lindesnes kommune	710	659	9,7 %	670	745	-75	9,6 %
Lyngdal kommune	770	479	7,1 %	487	807	-319	10,4 %
Mandal kommune	950	828	12,2 %	842	996	-154	12,8 %
Marnardal kommune	530	416	6,1 %	423	556	-133	7,1 %
Sirdal kommune	700	856	12,6 %	871	734	137	9,4 %
Åseral kommune	490	493	7,3 %	501	507	-6	6,5 %
sum	7 440	6 768	100 %	6 883	7 795	-912	100 %

Årsregnskap og årsmelding for 2017 godkjennes.

Sak 04/2018: Valg av medlemmer og varamedlemmer til styret.

Representantskapet gjorde følgende enstemmige vedtak:

Thor Håkon Føreland fratradte som inhabil ved valg av styre.

Som styre velges følgende:

Medlem:

Helge Elle – Farsund
Ingeborg Haugom - Flekkefjord
Wenche Storaker – Lindesnes
Olav Skagestad – Mandal
Bente Naglestad – Audnedal

Varamedlem:

Thor Håkon Føreland – Lyngdal
Shirley Rødland – Kvinesdal
Alf Morten Normann – Flekkefjord
Rune Stangeland - Mandal
Robert Kjellemo – Marnardal

Thor Håkon Føreland tok sete igjen.

Helge Elle ble valgt til styrets leder og Wenche Storaker til nestleder.

Lyngdal, 10.04.2018

Øystein Rui Kristoffersen
leder

Thor Håkon Føreland

Kirsten Svensson

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS

Protokoll fra styret

Møte nr. 2/2018

Sted: Lyngdal rådhus

Dato: 25.06.2018

Tid: 09:30-10:00

Til stede:	Helge Elle	styreleder
	Wenche Storaker	nestleder
	Bente Naglestad	styremedlem
	Rune Stangeland	varamedlem
	Shirley Rødland	varamedlem
	Helene Egeland	representant fra ansatte
	Irene Loka	revisjonssjef
Forfall:	Olav Skagestad	
	Ingeborg Haughom	

Saksliste

Saksnr. Sakstittel

04/2018 Godkjenning av protokoll fra møte 06.02.2018.

05/2018 Økonomirapport juni 2018.

06/2018 Budsjett 2019. Økonomiplan 2019 – 2022.

Referatskriv:

M-01/2018: Protokoll fra representantskapet 10.04.2018.

Sak 04/2018: Godkjenning av protokoll fra møte 06.02.2018**Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:**

Møteprotokoll fra styrets møte 06.02.2018 godkjennes.

Sak 05/2018: Økonomirapport juni 2018.**Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:**

Styret tar økonomirapporten til etterretning.

Sak 06/2018: Budsjett 2019. Økonomiplan 2019 – 2022.**Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:**

Styret innstiller til representantskapet at det framlagte forslaget til budsjett for 2019 og økonomiplan for årene 2019 - 2022 vedtas.

Budsjettet er basert på følgende utgiftsfordeling mellom kommunene:

	Regnskaps- revisjon	Økning regnsk- rev.	Fordeling av andre oppdrag	Økning forv.rev	budsjett antall timer totalt	%-fordeling budsjett 2019	fordeling av budsjett 2019	endring i budsjett fra i fjor	fordeling av budsjett 2018	%- fordeling budsjett 2018	Utgifts- fordeling 2017	Timer avregnet 2017
Audnedal	340		100		440	5,6 %	493 000	2,3 %	482 000	5,9 %	434 000	427
Farsund	520		360		880	11,3 %	985 000	2,3 %	963 000	11,9 %	770 000	757
Flekkefjord	500	100	300		900	11,5 %	1 007 000	15,0 %	876 000	10,8 %	556 000	547
Hægebostad	320		100		420	5,4 %	470 000	2,2 %	460 000	5,7 %	480 000	472
Kvinesdal	500	50	250		800	10,3 %	895 000	9,0 %	821 000	10,1 %	848 000	834
Lindesnes	460		250		710	9,1 %	795 000	2,3 %	777 000	9,6 %	670 000	659
Lyngdal	500		270		770	9,9 %	862 000	2,3 %	843 000	10,4 %	487 000	479
Mandal	550		400		950	12,2 %	1 064 000	2,3 %	1 040 000	12,8 %	842 000	828
Marnardal	380	-40	150		490	6,3 %	548 000	-5,5 %	580 000	7,2 %	423 000	416
Sirdal	400	250	300		950	12,2 %	1 063 000	38,8 %	766 000	9,5 %	871 000	856
Åseral	350		100	40	490	6,3 %	548 000	11,4 %	492 000	6,1 %	501 000	493
sum	4820	360	2580	40	7800	100 %	8 730 000	7,8 %	8 100 000	100 %	6 882 000	6 768

Lyngdal, 25.06.2018

Helge Elle
styreleder

Wenche Storaker
nestleder

Bente Naglestad
styremedlem

Shirley Rødland
varamedlem

Rune Stangeland
varamedlem